

RAIVA AJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona marrask. 8 - Wed. Nov. 8, 1989

FINNISH AMERICAN WEEKLY

85 vuosikerta LXXXV No. 44

45 cents

Wärtsilä konkurssiin

Suomen suurimman laivanrakennusyrityksen Wärtsilä Meriteollisuuden myrskyinen matka päättyi lokak. 23. päivänä: yhtiö jätti konkurssihakemuksensa Helsingin raastuvanoikeudelle. Noin 20,000 henkilön uskotaan menettävän työpaikkansa konkurssin seurauksena.

Kriisiyhtiö kariutui sen jälkeen kun sen rahoittajapankit Yhdyspankki ja Postipankki ja Suomen valtio eivät päässeet yksimielisyyteen yhtiön pelastamiseksi elokuussa tehdyn takaussopimuksen tukinnasta.

Takaussopimuksessa mukana olleet pankit, SYP ja PSP eivät katsoneet voivansa huolehtia yhtiön käyttö pääomarahtituksesta.

Kauppa- ja teollisuusministeriön mukaan pankit asettivat sopimuksessa pysymisen ehdoksi lisävaatimuksia,

jotka olisivat lisänneet valtion vastuuta.

Ministeri on korostanut, että sen tavoitteena on ollut valtion tappioiden minimoiminen.

Lopullisen laskun suuruutta eivät osapuolet ole toistaiseksi suostuneet arvioimaan. Valtiolla ja veronmaksajille laskevaksi osuudeksi on arvioitu yli miljardia markkaa.

Wärtsilän konkurssi poikki myös mutkikkaan vyöhykkeiden oikeusjuttuja, joiden selvittäminen vie saattaa hyvinkin viedä useita vuosia.

Ellei Wärtsilän Meriteolli-

Kansliapäällikkö Bror Wahlroos (vas.) ja ministeri Ilkka Suominen vahvistivat sen, että Wärtsilän Meriteollisuuden takaussopimus ei enää sido Suomen valtiota.

suutta olisi haettu konkurssiin, yhtiön hallituksen jäsenet olisivat joutuneet rahoitta-

maan tappiotoimintaa omasta pussistaan.

Elokuussa nimitetty "häätä-

lahallitus" vapautui myös konkurssipesän myötä vastuusta:

jatkuu sivulla 11

\$4.25 minimipalkaksi

WASHINGTON - Edustajainhuone on antanut tukensa lakiehdotukselle, jonka mukaan minimipalkka nostetaan nykyisestä 3.35 dollarista tunnilta 4.25 dollariin vuonna 1991. Ensi huhtikuussa minimipalkka korotetaan 3.80 dollariin.

Laissa on mukana ensimmäistä kertaa "harjoittelupalkka". Sitä voidaan maksaa 16-19-vuotiaille, joilla on alle kuuden kuukauden työkokemus. Palkka on 85 prosenttia minimipalkasta.

Hallituksen ja demokraatti-

en saavuttama kompromissi päätti kahdeksan vuotta kestäneen kiistan minimipalkasta. Viimeksi minimipalkkaa korotettiin vuonna 1981.

Presidentti Bush luopui aiemmasta vaatimuksestaan saattaa \$4.25 minimipalkka voimaan kolmen vuoden kuluessa, suostuen kaksivuotiseen aikatauluun.

Noin viisi miljoonaa amerikkalaista ansaitsee tällä hetkellä alle neljä dollaria tunnissa.

Amnesty: puolet hallituksista kiduttaa vankeja

LONTOO - Hallitukset tapoivat laittomasti kymmeniä tuhansia ihmisiä yli kahdessakymmenessä maassa vuonna 1988, kertoo kansainvälisen ihmisoikeusjärjestö Amnesty Internationalin maailmanlaajuinen katsaus.

Yli puolet hallituksista kidutti vankeja tai kohteli heitä huonosti.

Äskettäin julkistetun raportin mukaan laittomasti tapet-

tujen joukossa oli hallituksen vastustajia, etnisten tai uskonnollisten ryhmien jäseniä sekä sota-alueilla eläviä siviilejä.

Uurit ammuttiin ryhmissä, räjäytettiin, iskettiin kuoliaaksi, hakattiin palasiksi tai myrkytettiin, sanotaan raportissa.

Amnestyn mukaan Golumbiassa, Guatemalassa, El Salvadorissa, Syriassa, Filippiineillä ja Sri Lankassa uhreja usein kidutettiin ennen tap-

pamista.

Monet tapot tehtiin hallitusta vastustavien mielenosoitusten jälkeen. Algeriassa kuoli ainakin 176 mielenosoittajaa, Tiibetissä kiinalaiset poliisit surmasivat kymmeniä itsensänsyydyden kannattajia, ja Israelin valloittamilla alueilla kuoli yli 300 palestiinalaista siviiliä.

Mielipidevankeja on Amnestyn mukaan ainakin 76 valtiossa.

Kuolemanrangaistuslakien nojalla teloitettiin 1 903 vankeja 35 maassa.

Nicaragua lopetti tulitauon

MANAGUA, - Nicaraguan presidentti Daniel Ortega on ilmoittanut päättävänsä 19-kuukautisen tulitauon hallituksen ja sitä vastaan vastaan taistelevien sissien välillä.

Oretega sanoi reagoivansa useisiin hyökkäyksiin, joilla

contrat olivat rikkoneet tulitauon.

Yhdysvaltain hallitus ja kongressi tuomitsivat päätöksen, mutta eivät katsoet sen antavan aihetta lisätä Yhdysvaltain tukea contrille.

Bush ja Gorbatshev tapaavat joulukuussa

WASHINGTON - Presidentti George Bush ja neuvostojohtaja Mihail Gorbatshev tapaavat joulukuun alussa epävirallisesti Välimerellä.

Bushin mukaan epäviralliset keskustelut tarjoavat johtajille tilaisuuden tutustua toisiinsa jäykän asialistan seuraamisen sijasta.

Yhdysvaltalaisella ja neuvostoliittolaisella aluksella järjestettävissä keskusteluissa keskitytään Neuvostoliiton taloudellisiin vaikeuksiin ja Itä-Euroopan muutoksiin.

Bush korosti, että odotettavissa ei ole aseiden rajoittamista koskevia päätöksiä. Gorbatshev on joissakin aiemmissa tapaamisissa esittänyt yllyttäviä aserajoitusehdotuksia.

Tapaaminen on nähty myös tilaisuutena, jonka avulla molemmat päämiehet voivat kohottaa suosiotaan kotimaassaan.

Englanti ei tiukenna Etelä-Afrikan pakotteita

Englanti ja muut Birttiläiseen kansainyhteisöön kuuluvat maat sopivat äskettäin kokouksessaan Malesiassa, että pakotteet Etelä-Afrikkaa vastaan säilytetään ennallaan, kunnes maan apartheid-politiikassa tapahtuu selvä ja loullinen muutos.

Englanti kieltäytyi kuitenkin tiukentamasta pakotteita.

Muut 48 kansainyhteisön jäsenmaata vaativat pakotteiden tiukentamista.

Maat laativat yhteisen 27-kohtaisen Etelä-Afrikan tulevaisuutta käsittelevän julistuksen. Englannin kanta poikkesi neljässä asiakokonaisuudessa muiden kansainyhteisömaiden kannasta.

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVA AJA

pages 8 - 10

- Finnish shipbuilding in trouble
- Trip to Europe continues
- A contemporary socialist's perspective
- Translators' Association reports

Sisäsivuilla:

- New York City ja ympäristö sivu 4
- Floridan kuulumisia sivu 5
- Fitchburg ja ympäristö sivut 12 & 13
- Suomesta ja suomalaisista sivut 14 & 15

Ihmisoikeudet kaikille

Kansainvälinen ihmisoikeusjärjestö Amnesty International julkisti viime viikolla vuosittaisen katsauksensa 310-sivuisen raportin muodossa. Raportti ei suinkaan ole täydellinen, sillä vielä tänäkin päivänä monet hallitukset onnistuvat peittelemään ja salaamaan rajojensa sisäpuolella tapahtuvat ihmisoikeuksien loukkaukset.

Vuoden 1977 Nobelin rauhanpalkinnon voittajan Amnesty Internationalin raportti on kylläkin laajin hallitusten epäinhimillisiä toimenpiteitä tarkastelevista katselmuksista.

Raportti ei ole miellyttävää lukemista, osuvampi kuvaus olisi vertaus kauhukertomukseen. Tuntuu uskomattomalta, että "hallitusten agentit ovat voineet laittomasti tappaa kymmeniätuhansia ihmisiä viime vuoden aikana".

Raportti kertoo heitä tapetun sekä salaisesti että julkisesti: moskeijoissa, kirkoissa, sairaaloissa, toreilla ja aukioilla, poliisilaitoksilla, sotilaskasarmeilla, vankileireillä ja jopa hallitusvirastoissa.

Amnesty International ei aseta ihmisoikeuksien loukkaajavaltioita pahemmuusjärjestykseen, eikä se ole tarpeenkaan. Järjestön tarkoituksena on saada kaikki maailman hallitukset, äärioikealta ääriivasemmalle, luopumaan kidutuksista, tappamisista ja muista loukkauksista, niin henkisesti kuin fyysisistäänkin.

Pukki ja minotaurus

Taitava, järkyttävä mutta yksinkertaistava Picasso - elämäkerta kertoo miten mestari tuhosi järjestelmällisesti ihmissuhteensa

Picasso on elämäkerturille maukas pala. Kukapa ei innostuisi vuosisadan kuuluisammasta taiteilijasta, jonka pitkä elämä näyttää kulke- neen skandaalista toiseen.

Aineistosta ei totisesti ole pulaa. Picasson elämästä on kirjoitettu hyllymetreittäin tekstiä. Muistojen tallentajina ovat ahkeroineet milloin taiteilijan entiset rakastetut, milloin nörät mutta tarkkakorvaiset sihteerit, milloin taas ammattimaiset taidehistorioitsijat. Rikkana tallentajien ro- kassa ovat pöyrineet haastat- teluja karkkivat lehtimiehet.

Arianna Stassinopoulos Huffington on kyennyt neulo- maan valtavasta aineistosta uskottavan ja yksityiskohtai- sen kudelman. Hän on sel- vittänyt Picasson henkilökohtai- sen elämän niin intiimisti ja peittelemättä kuin se suinkin on mahdollista. Pääosaa täs- sä 600-sivuisessa draamassa eivät siis näyttele Picasson teokset vaan hänen persoo- nallisuutensa ja suhteensa läheisiin ihmisiin.

Uutta aineistoa Stassino- poulos on saanut lähinnä Fran- cois Gilotilta. Hän suostui ker- tomaan kirjailijalle kaiken sen, minkä oli jättänyt pois omasta kevyesti pisteliästä muistel- mateoksestaan *Elämäni Pi- casson rinnalla*.

Picasso eli ja käyttäytyi espanjalaisen machon tavoin, se on tiedetty ennenkin, mutta

Stassinopoulos paljastaa kuinka monumentaalisiin mit- toihin taiteilijan julmuus saat- toi yltää. Kirja takoo Picas- sosta tylyn näköiskuvan. Se on yhdistelmä pukkiä ja mino- taurusta, sairuria ja sadistia.

Ruumiita ja hermoraunioita

Stassinopoulosen syytös- lista on pitkä. Melkein jokai- sen pitkäaikaisen kumppanin- sa Picasso mursi henkisesti. Olga Koklovasta tuli hermo- raunio, Dora Maarista samoin. Francois Gilot käväisi kuilun partaalla mutta selvisi lopulta ehjin nahoin. Marie-Thérèse Walter taasen rakensi Picas- son häikäilemättömien valhei- den varaan ikuisen rakkauden harhan. Saatuaan tiedon Pi- casson kuolemasta MarieThé- rèse hirttäytyi.

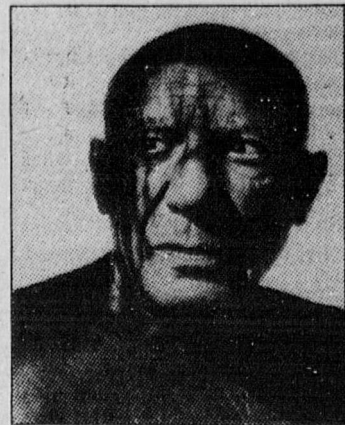
Picasson viimeinen vaimo Jacqueline Roque yritti omia taiteilijan, hänen omaisuuten- sa ja muistonsa itselleen, mut- ta epäonnistui ja ampui itsen- sä runsaat kymmenen vuotta miehensä kuoleman jälkeen.

Picasso nautti naistensa keskinäisestä mustasukkai- suudesta ja järjesti tahallaan tilanteita, joissa hänestä kir- jaimellisesti tapettiin. Samalla tavalla Picasso kohteli myös ystäviään. Hän halveksi niitä, jotka osoittivat avointa ihai- lua, mutta loukkaantui vähäi- simmästäkin moitteesta koh- tuuttomasti.

Uskollisimmat ystävänsä Pi- casso jätti säännöllisesti ja täysin tietoisesti pulaan. Hän olisi Ranskan miehityksen ai- kana voinut vaikuttaa juuta- laisen, katoliseksi kääntyneen kirjailijan Max Jacobin pelas- tumiseen natsien kynsistä mutta ei liikauttanut evään- säkään.

Cocteau kirjoitti Saksan lä- hettiläälle von Rosenille tar- koitetun vetoomuksen ja pyy- si Picassoa allekirjoittajien joukkoon. Hänen nimensä olisi painanut saksalaisten silmissä kaikkein eniten, mut- ta taiteilijan kerrotaan sano- neen vitsailen: "Ei meidän kannata mitään tehdä, Max on pikku paholainen. Ei hän mei- dän apuamme tarvitse, hän karkaa muutenkin."

Picasso antoi mielellään ym- märtää, että hän uskalsi sa-

Pablo Picasso
1881-1973

noa natseille, mitä ajatteli. Stassinopoulos kuitenkin ro- muttaa myytin ja osoittaa Pi- casson olleen tavallistakin suurempi pelkuri.

Politiikka ja Picasso olivat kummallinen yhdistelmä. Var- haiset mieltymyksensä anar- kismiin taiteilija muunsi toi- sen maailmansodan jälkeen kommunistisen puolueen jä- senkirjaksi. Hän pysyi vaite- liaasti puolueen jäsenenä myös Stalinin rikosten paljas- tuttua. Stassinopoulosen tekstistä on helppo päätellä, että Picasso arvosti salaisesti Stalinin kylmäveristä politiik- kaa.

Ikuisen elämän sammumaton toive

Kaikkien menestyneiden isi- en tavoin Picasso odotti, että hänen lapsistaan tulisi jotakin poikkeuksellista. Kun niin ei käynyt, hän osoitti avointa ja pohjatonta halveksuntaa. Pa- ulo Picasso sortui huumeisiin ja viinaan juoden itsensä hen- giltä.

Surkeasti kävi myös Picas- son pojanpojalle Pablitolle. Isoisän viime vuosia "sulos- tuttanut" vaimo, Jacqueline, pi- ti kaikki perillisliltä vaikuttavat karkeasti loitolla ja torjui Pab- lilon pyynnöt tavata isoisään- sä.

Picasson turvamiesten an- nettiin pahoinpidellä Pablitoa ja hänen moottoripyöränsä heitettiin ojaan. Pablitoa ei päästetty myöskään isoisän- sä hautajaisiin. Kokemus oli nuorelle miehelle liikaa, hän joi kannullisen valkaisu- tetta ja kuoli kolmessa kuu- kaudessa.

jatkuu seuraavalla sivulla

Picasson hillipirros Härän pää (Minotaurus) vuodelta 1933.

Nimipäivät

Marraskuun 20 p., Jalmari, Jari
Marraskuun 21 p., Hilma
Marraskuun 22 p., Silja, Selja
Marraskuun 23 p., Klemetti
Marraskuun 24 p., Lempi, Lemmikki, Sivi
Marraskuun 25 p., Katariina, Kaarina, Kaija, Kaisa, Katri, Kati, Katja, Riina
Marraskuun 26 p., Sisko

RAIVAAJA

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)

Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaaaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR
BUSINESS MANAGER

Marita Cauthen
Jonathan Ratila

RAIVAAJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 am to 4 pm

TELEPHONE (508)343-3822

SUBSCRIPTION RATES:

USA: 12 mo. - \$20.00; 6 mo. - \$13.00; 3 mo. - \$9.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$24.00; 6 mo. - \$17.00

Advertising rates available upon request

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaaaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1989: Yhteensä: \$11,890.26

Aarne V. Kosken muistolle
Workers' Credit Union, Fitchburg, MA \$50.00
Jonathan Ratila, Fitchburg, MA \$5.00

Kiitos lahjoittajille!

PUKKI ... jatkoa edellisivulta

Picasso oli säihkyvä valoitaja, aito Don Juan. Saatuaan tahtonsa lävitse hän menetti nopeasti mielenkiintonsa ja ryhtyi käyttäytymään naisiaan kohtaan kuin itämainen despootti, tosin kitsaammin.

Rakkaus ja seksi merkitsivät Picassolle valtataistelua. Se loi kuolemattomuuden illuusion, sillä juuri kuolemaa ja kyvyttömyyttä Picasso pelkäsi hysteerisesti.

Picasso vaati ehdotonta uskollisuutta naisiltaan, mutta petti heitä itse lukemattomin tavoin. Hän alisti jokaisen rakastettunsa henkisesti, pilkkausi ja nöyryytti turvautuen myös fyysiseen väkivaltaan.

Stassinopoulos kuvaa Picasson luonteenlaadun taitavasti, mutta hänen kirjastaan puuttuu kunnollinen naisten analyysi. Useimmat heistä näyttävät julmurinsa viattomilta uhreilta, eikä heidän motiivejaan käsitellä tarpeeksi kriittisesti. Samalla naisten persoonallisuuden kuvaus jää puolitehen.

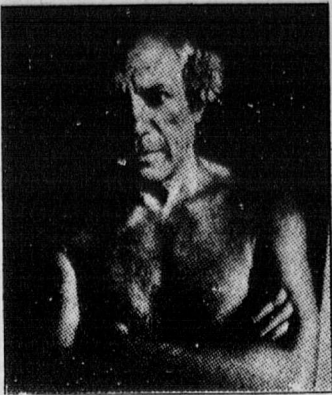
Olgasta todetaan, ettei hän ollut älyn jättiläisiä mutta raivoisan siisti ja ahne vaatteille. Dora Maaria kuvataan älykäksi, mutta hänen rigidistä käytöksestään ei tehdä ilmeisiäkään johtopäätöksiä. Maar päätyi Jacques Lacanin analyysisohvalle, sai sähköshokeja ja uuden miehen mutta jäi kuitenkin Picasson henkiseksi vangiksi. Stassinopoulos on kaiketi ollut feministiseltä päätökseltään vaikea hyväksyä, että myös naiset olivat oman onnettomuutensa seppiä. Heitä ei houkuttellut ainostaan Picasson säkenöivä mielikuva vaan myös hänen valtansa ja rikautensa.

Naiset halusivat saada maineen kuningaskunnasta oman palasensa. Sen vuoksi he alistuivat järjettömiin nöyryyksiin ja yrittivät kaikin keinoin puolustaa reviiirään silloinkin, kun se oli jo menetetty.

Picasson kulttuuripiirissä sukupuolten tasa-arvoisuus oli vasta teorian asteen. Niin miehet kuin naisetkin rimpulivat samassa verkossa voimatta muuttaa syvälle sisäistettyjä kaavoja. Picasson rakastetuista Francois Gilot oli ainoa, joka tavoitteli määrätteisesti omaa uraa, Dora Maar sitä vastoin luopui omastaan yllättävän helposti ja tuhoisin seurauksin.

Picasson viimeinen omakuva 5.30.1972, katseessa kuoleman pelko.

Picasso kukka korvan takana. Näin harmiton hurmuri mestari ei tosiasialla ollut.

Roolirakenteen huomioiminen ei tee Picassosta valkeaa pulmusta, mutta yhteiskunnassa vallitseva todellisuus auttaa ymmärtämään miten koko tragedioiden sarja kävi mahdolliseksi.

Psykologisesti valistuneena kirjoittajana Stassinopoulos ei tarjoa päähenkilöstään liian yksiväristä kuvaa. Kirjasta käy laveasti selville, että Picasso oli oman elämänsä historian ja persoonallisuutensa uhri, perimmältään onneton ja surkea. Hänellä vain sattui olemaan lahjakkuutta, valtaa ja rahaa maksattaa onnettomuutensa muilla.

Avignonin naiset pysyy arvoituksena

Stassinopoulos on vahvasti sitä mieltä, että Picasson taidetta on suoraan tulkittavissa hänen ihmissuhteidensa avulla. Teorian parhaita todisteita ovat Picasson Marie-Thérè-

sestä maalaamat henkilökuvat. Vieteltyään tämän vaalean 17-vuotiaan kaunokaisen Picasso maalasi hänen figuurinsa pehmein, lempein kaartein, mutta suhteen väljähtyessä taiteilija kuvasi hänet armottomasti deformoiden.

Sama toistui esimerkiksi Dora Maarin tapauksessa.

Stassinopoulos solmii Picasson elämän ja taiteen tiiviimin yhteen kuin kukaan aikaisemmista kirjoittajista, mutta ratkaisevassa kohdassa yhteys pettää. Avignonin naisten kubistinen arvoitus ei ratkea tälläkään kertaa.

Avignonin naiset on Picasson tuotannon ja koko vuosisadan taiteen avainteos. Yrittäessään selittää sen saamaa muotoa Stassinopoulos turvautuu vakiintuneeseen arseeniin afrikkalaisista figuureista iberialaisiin veistoksiin. Näiden lisäksi kirjailija heittää syiden keitokseen aikakauden suosiman nihilismin sekä Picasson tuntemaan naisvihan.

Tämän lähemmäksi Stassinopoulos ei pääse. Hän ei kykene löytämään Picasson sisäisestä näytelmästä mitään kovin merkityksellistä, vaan ottaa vahvimaksi selittäjäksi Alfred Jarryn, *Kuningas Ubun* kirjoittajan, vertauskuvallisen yllytyksen anarkiaan. Jarry näet lahjoitti Picassolle vaalimansa pistoolin. Kirjailija oli leikitellyt aseella fantisoidessaan porvillisen maailman tuhoa.

Avignonin naisten selitystavoista taide- ja aatehistorialli-

Picasson maalaus Itkevä nainen (Dora Maar) lokakuulta 1937. Tässä vaiheessa Dora alkoi Picasson riepottelemana henkisesti murtua.

set ovat lopulta vahvempia kuin ihmissuhdeselitykset. Tähän on ainakin toistaiseksi tyydyttävä.

Stassinopoulos on niin lumoutunut Picasson destruktiivisista ominaisuuksista, että kaikki taiteellinen deformaatio, irrallaan leijuvat päät ja jäsenet selitetään naisvihan aggression pohjalta.

Kirjailija tuntuu olevan kyvön näkemään Picasson tai-

teen emotionaalisesti positivisia puolia, vaikka kymmenissä surrealistisen kauden teoksissa näkyy suorastaan hervoton ilo. Sen yksipuolinen tulkitseminen visuaaliseksi sadismiksi on samaa paranoiaa, josta Stassinopoulos syyttää Picas-soa.

Markku Valkonen
(HS)

Vaiteliaisuuden takana kytee;

Kiina odottaa muutosten aikaa

PEKING - Verilöylyyn ja sotatilaan päätyneet opiskelijamielenosoittajat jättivät Pekingin elämään leimansa, joka heijastuu niin liikemiesten, diplomaattien kuin kadunmiestenkin puheissa. Vaiteliaisuuden alla kytee odotus.

Pekingin katukuvassa poikkeustila näkyy vain vähän. Aseistettuja sotilaita on jonkin verran enemmän kuin aikaisemmin. Taivaallisen rauhan aukiolla ei-pekinkiläisillä ole asiaa, mutta turisti saa luvan piipahdella historiallisella torilla.

Poikkeustilastaan huolimatta Kiinan hallitus sanoo jatkavansa avointen ovien politiikkaa. Siitäkin huolimatta, että miltei koko länsi on kääntänyt Kiinalle selkänsä. Kauppa käy, vaikka verkkaisesti. Kaikki odottavat jotakin tapahtuvaksi viimeistään sitten, kun maan johtajan Deng Xiaopingin aika jättää.

Harvoille turisteille näytetään Kiinan historian ihmeitä kuten aiemminkin. Kielletty kaupunki, Taivaan temppeli ja Kiinan muuri eivät jää turistilta kokematta. Nyt muistomerkeillä on tilaa liikkua ja ihmetellä.

Virallisten tietojen mukaan Pekingissä kävi syyskuussa turisteja 30 prosenttia viime vuoden vastaavasta määrästä. Joidenkin arvioiden mukaan määrä on vain kymmenen prosenttia. Pekingin sata-

län-simaalaisille tarkoitettua hotellia on miltei tyhjillään. Vain kaksi hotellia saavuttaa 60 prosentin käyttöasteen.

Kiinalaiset suhtautuvat luotavasti turistivirtojen uudelleenavautumiseen. Kymmenen miljoonan asukkaan Pekingiin on rakenteilla 50 hotellia. Maan turismiviranomaiset uskovat, että vuonna 1991 turistien määrässä on saavutettu sama taso kuin viime vuonna oli. Silloin Kiinassa vieraili 20 miljoonaa ulkomaalaista.

Turismin tyrehtyminen on tuottanut viranomaisille päänvaivaa, maalle rahanmenetyksiä ja matkailualan työntekijöille työpaikan vaihdoksia ja koulutautumisjaksoja. Pelkästään Pekingissä työskentelee 110,000 ihmistä turismin palveluksessa.

Pekingin katukuvassa poikkeustila näkyy vain vähän. Kiinalaiset pyöriävät verkkaiseen tahtiinsa; ruokaa ja tavaraa on pääkaupungin kaupoissa yllin kyllin.

Uhrien luku epämääräinen

Kesäkuun neljännen päivän verilöyly ja julistettu sotatila ovat saaneet kiinalaiset vaiteliaiksi. Harvat puhuvat nekin ristiriitaisia. Kiinalainen virallinen kanta on, ettei Taivaallisen rauhan aukiolla kuollut yhtään opiskelijaa, vaan uhrin löytyivät aukiota ympäröiviltä kaduilta. Kadulla tai torilla, kuolleita opiskelijoita jäi armeijan vyöryn jälkeen virallisen tiedon mukaan 300. Jotkut arvot liikkuvat 700 uh-

riassa, Amnesty Internationalin arvio on 1,300.

Selkkauksen seurauksena Pekingin yliopisto aloitti normaalia myöhemmän ja tavallista pienemmällä opiskelijamäärällä. Erityisesti humanististen tieteiden tiedekunnan aloituspaikkoja on supistettu.

Muutoin Pekingin katunäkymä on vilkas. Ihmiset pyöriävät töihinsä, ruokaa ja muuta tavaraa on yllin kyllin tarjolla. Maaseutuun verratuna pääkaupunkilainen voi materiaalisesti hyvin.

Toikan lasifantasiat esillä New Yorkissa

Suomalaisen taidelasin tulevaisuus näyttää turvatulta. Maamme lasisuunnittelijat ovat saaneet teoksiaan esille maailman museoiden pysyviin koelmiin.

Museotaide ei välttämättä ole suuren yleisön tuntemaa taidetta. Siksi Iittala-Nuutajärvi tekee mittavan lasitaiteen tehoiskun sekä Yhdysvaltoihin että Ruotsiin.

New Yorkissa sijaitsevassa Heller Galleryssa avautui lokakuun lopulla Oiva Toikan laaja näyttely. Mukana on yksinomaan tätä näyttelyä varten tehtyjä teoksia.

Tukholmaan suuntaavat tehtaan kaikki suunnittelijat ryhmänä. Siellä avataan NK-galleriassa 16. marraskuuta kahdeksan taiteilijan yhteisnäyttely. Kaikki teokset ovat uniikkiteoksia.

Näillä näyttelyillä Iittala-Nuutajärvi haluaa tehdä tunnetuksi suomalaista lasitaidetta, joka on muuta kuin käyttölasi.

Tehojoukkoon kuuluvat Oiva ja Inkeri Toikka, Valto Kokko, Tiina Nordström, Kerttu Nurminen, Markku Salo, Taru Syrjänen ja Jorma Vennola. Vennolaa lukuunottamatta kaikki taiteilijat ovat tehtaan täysipäiväisiä suunnittelijoita.

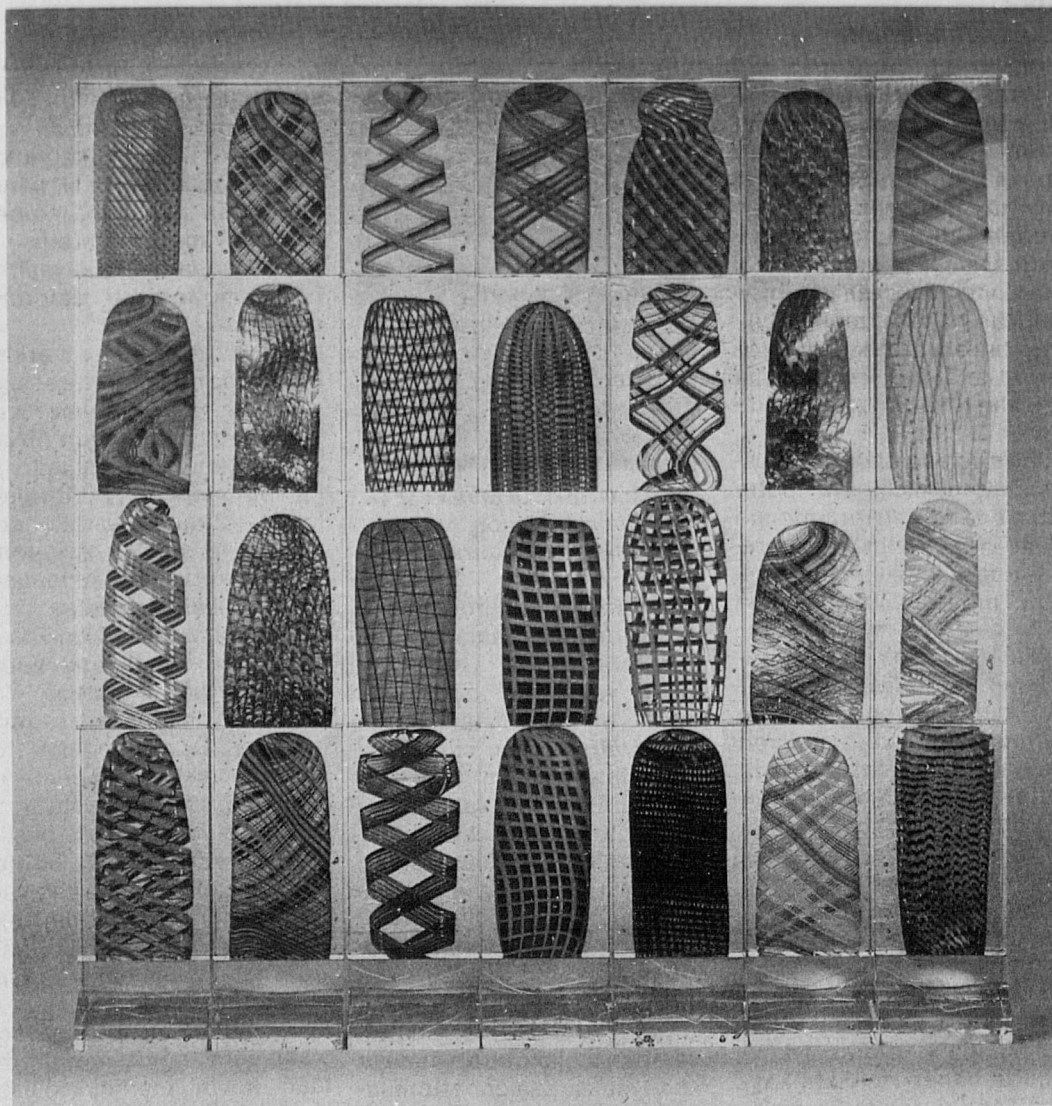
Jokainen lasitaiteilija korostaa uniikkiteosten merkitystä käyttölasi suunnittelun ohella. Uniikkiteos on aina tekijälleen haaste ja ennalta arvaamaton lopputuloksetaan.

Kaikki ovat innostuneita tulevasta näyttelyistä, joissa jokainen esittelee uunituoreita teoksia.

Toikan lasifantasiat

Ensimmäisenä avautui Oiva Toikan näyttely New Yorkissa Heller Galleryssä. Esillä on uniikkiteoksia, jotka Toikka on tehnyt tätä näyttelyä varten. Heller Gallery on yksi maailman arvostetuimmista lasitaiteen esittelypaikoista.

Oiva Toikka tunnetaan taideturina, jolla lasi on ajatuksen mukaan muovautuvaa materiaalia. Hän on tehnyt fantasia-rakennuksia, lintuja, lasiveistoksia, joita kaikkia yhdistää ennakkoluuloton ja ideoiva materiaalin käsittely.

New Yorkin näyttelyn teokset ovat monikerroksisia lasiveistoksia. Niissä Toikka on käyttänyt uudelleen vanhoja, aiemmin työstämiään uniikkikappaleita, jotka ovat jääneet odottamaan sopivaa uutta tulemistaan. Itse hän luonnehtii teoksiaan "jonkinasteisiksi

postmoderneiksi visioiksi."

Toikan teokset ovat kookkaita, erivärisistä lasimassoista rakentuvia plastisia teoksia. Niistä kulkee säikeitä antiikkiin, mutta myös rehevään barokkiseen muotomaailmaan.

Heller Gallery sijaitsee SOHO:n kaupunginosassa osoitteessa 71 Greene Street. Aukioloajat ovat tiistaista lauantaihin klo 11 aam. - 6 ill. ja sunnuntaisin klo 12 - 5 ip. Näyttely suljetaan marrask. 26. p:nä.

Oktoberfest Imatralla

Toista vuotuisesta saksalais-peräistä syksyn juhlaa vietettiin Imatran talolla lokakuun 21., jolloin juhlittiin Oktoberfestiä suurella yleisömenestyksellä.

Kansaa riitti jopa kahteen kerrokseen ja molemmissa saleissa oli ilo ylimmillään.

Aluksi nautittiin maukkaasta illallisesta monine herkkuihin, ja kokitkin löytyivät aivan talon omasta takaa.

Nuoremmat näkyivät viihtyvän alasalissa oman musiik-

kinsa parissa ja vanhempi väki yläkerrassa, jossa oli suomalaista ohjelmaa. Kauniita kansantansseja esittivät New Yorkin suomalaiset Naisvoimistelijat, ja Bert Strömholm soitti skandinaavista musiikkia.

Tanssilattia veti kaikenikäiset mukaan ja yleisökin sai ottaa osaa vanhaan kansantanssiin.

Jännityksellä odotettiin arvopöytävoiton vetoa, etenkin Suomi matkan voittajan nimeä. Voiton vei tällä kertaa herrasmies Vermontista asti, mutta kyllä riitti voittoja new-yorkilaisillekin, jopa aina Floridaa myöten.

Imatran pitkäaikainen toimihenkilö Warren Asmann sai nuoret liikkeelle alasalissa,

jossa menttiin discoa aamutunneille asti ja välillä tuli saksalaistakin valssia päivän kunniaksi.

Oktoberfestistä tehdäänkin Imatra seuran traditio, koska sen suosio näyttää aina vain kasvavan.

"Yhteistyöllä se sujuu", sanotaan Suomessa, ja hieno työ oli taas tehty Imatralla. Ainakin talon täyteisellä yleisöllä oli hauskaa.

Anja Laurila

Personals

Two Scandinavian ladies want to meet pleasant, unattached, educated men (non drinkers and smokers) from New York City area. Send replies with photos preferred to Raivaja office addressed "Karoliina 50-60 and Katriina 40-55".

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 718-438-9426

Veikko Laiho, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA

Suomen Pääkonsulinvirasto

Finland House
540 Madison Avenue
New York, N.Y. 10022
Puh. (212)832-6550

Pääkonsulivirasto on yleisölle avoinna passi- ym. asioissa maanantaista perjantaihin klo 10-1 välisenä aikana.

DANIELSON OIL CO.

ATLANTIC Polttoöljyä
Recapping

Commerce Ave.
DANIELSON, CT.

THE FINLANDIA FOUNDATION

Metropolitan Chapter, Inc.
Meetings every 2nd Friday of the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

The Robert H.

Auchmoody Funeral Homes

Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

TILLINGHAUST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn.
Tel. 774-3284

Central Village
Tel. 564-2147

EDW. C. HALVORSEN, INC.

FUNERAL DIRECTORS

5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220

In continuous service to the community since 1849

Floridan kuulumisia

Tropiikin portilta

Saksa auttaa Puolaa

Länsi-Saksan kansleri Helmut Kohl lupasi viime viikolla, että kun hän marrask. 9 p:nä käy Puolassa, hän ilmoittaa, että Länsi-Saksa myöntää Puolalle tuhat miljoonaa.

Reagan Japanissa juhlii ystävänä

Tokiossa on juhlittu komeasti Amerikan entisen presidentin Reaganin ja hänen seurueensa kunnian nostattamiseksi.

Ja nyt meidän Reaganimme kuuluu hyväksyneen Japanin ison kaupan - kun se osti USA:lta Hollywoodin!

45 vuotta linnaa

Jim Backer, viehättävä "te-

le-evangelisti", joka lankesi helvutukseen ja rahan kahmaisuun (hän anasti omilta seuraajiltaan miljoonia dollareita), tuomittiin North Carolinassa lokak. 24 p:nä puolen miljoonan dollarin sakkoon ja 45 vuodeksi vankeuteen.

Levätessä huumoriakin

Täällä meidän Lepokodin lehdessämme oli marraskuun numerossa juttu pojasta, joka auliisti tarjosi apuansa talon alakerran naiselle, joka pyysi häntä noutamaan nimikirjoitusta yläkerran vanhalta mieheltä.

Mies kysyi, kuka nimikirjoitusta halusi?

Poika selitti: "Tuo ämmä alakerrassa".

Vanha mies ärtyi: "Se on,

poika niin, että ei akoista tuolla tavalla puhuta!"

Pyssyt pois!

Tilastojen kerääjät Washingtonissa julkistivat sellaisenkin tilastonumeron, että "Yksi, joka kymmenestä lapsesta Amerikassa kuolee pyssyjen uhrina.

Elämän tosiasiat

Isä puhui pojalleen: "Nyt minä haluan puhua sinulle elämän tärkeistä asioista, niistä vakavista puolista".

"Millaisista?"

"Kuten osamaksuista, auton vaihtamisista, veroista, ja niin edelleen".

Reino W. Suojanen

Finnish-American Rest Home, Inc.
1800 SOUTH DRIVE, LAKE WORTH, FLORIDA 33461-6199

Marrask. 2, 1989

Kivi piano. Musiikki ja laulu ne tuovat odotetun onnenhetken kotiimme.

Torstaina Tenho Tamsi antoi ohjelmaa jutellen, lukien ja laulaen.

Perjantain hartaushetkeä pidettiin aivan tyttöporukalla. Pirkko Venetjoki kertoi kesäkokemuksia käynneistään Suomen eri kirkkoissa ja rouva Rakel Hetico säesti laulut.

Sydämelliset kiitokset taas uskollisille ja toimeliaille kotimme avustajille. Lämmin kiitos myös Toini Lehtoselle uusista sohvatyynyistä.

Lepokotiterveisin
Elina Kuronen

Ps. Saimme juuri surusoman: John Holkko nukkui ikuiseen 31 p., lokak. 90-vuotiaana. Otamme osaa omaisten suruun.

Sama

Hyviä uutisia unikeoille

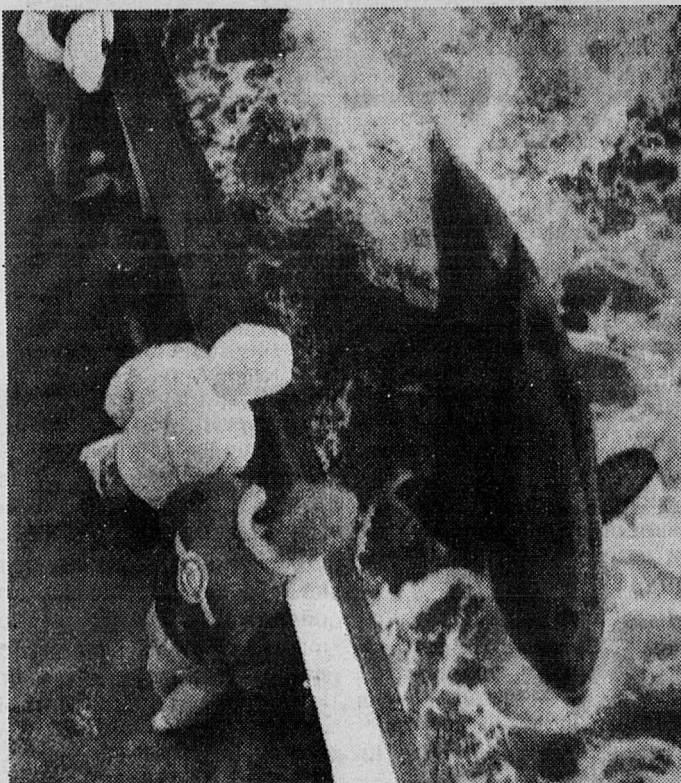
Aamu-uniset voivat nyt vedota tieteeseen etsiessään selitystä halulle palata takaisin unen maille herätyskellon soitua.

Tohtori Timothy Roehrs Detroitin Henry Ford -sairaalasta väittää, että parhaan mahdollisen tehokkuuden saavuttamiseksi ihmisen tulee nukkua itsensä kylläiseksi.

Roehrs tutki 24 tervettä aikuista, joista puolet olivat kroonisesti unisia ja loput virkeämpiä. Uneliaat nukkuivat keskimäärin seitsemän tuntia ja pirteämmät kahdeksan tuntia vuorokaudessa.

Vaikka uneliaat paransivat tuloksiaan aluksi nopeammin erilaisissa valppaustesteissä, pirteämpien koehenkilöiden tulokset kohenivat vähitellen ja olivat loppujen lopuksi paremmat.

Tehokkuuden maksimoimiseksi Roehrs kehottaa menemään sänkyyn aikaisin mieluummin kuin nukkumaan aamulla pitkään, ja heräämään spontaanisti, ilman herätyskelloa.

Lemmenkipeä miekkavalas Hanna kieppuu autolautan kyljessä Norjan Larsnesissa.

Valaan lempi

Koko Norja on pidätellyt henkeään seurattessaan miekkavalan romanssia autolautan kanssa.

Nelimetrisen mustavalkoisen valas on jo toista viikkoa kieppunut 45-metrinen, samaten mustavalkoisen saaristolautan vaiheilla ja tehnyt itseään selvästi tykö.

Lautan miehistö on antanut valaalle nimen Hanna, vaikka sen sukupuolesta ei olekaan varmaa tietoa.

Otus seuraa Voksa-laivaa koko sen parikymmentämetrisen saarelta toiselle kulkevan matkan ja odottaa kärsivällisesti satamissa.

Kapteeni Kjell Nystöyl päättelee, että valas on joutunut eksyksiin laumastaan ja samastuu nyt voimakkaasti korvikkeeksi löytämänsä laivaan. Kapteeni arvelee myös, että aluksen aiheuttamat kuohut tuottavat valaalle miellyttäviä väristyksiä.

Autotehtaiden tulos alkanut pudota selvästi

NEW YORK, NY - Maamme autonvalmistajien voitot ovat romahtaneet kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä. Hiljattain julkaistujen osavuosikatsausten mukaan kolmen suurimman autotehtaan yhteensä voitot supistui kolmanneksella viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna.

Wall Streetin asiantuntijoiden mukaan autoteollisuuden ja muutamien muiden suuryhtiöiden alamäki jatkuu vuoden viimeisen neljänneksen ajan ja ulottuu näillä näkymin ensi vuoden ensimmäisen neljänneksen yli.

Suurimman autojen valmistajan General Motorsin voitto supistui nyt 40 prosentilla 517 miljoonaan dollariin. Ford kirjasi 44 prosenttia edellisvuotta pienemmän voiton, joka nyt oli 477 miljoonaa dollaria.

Chryslerin voitto puolestaan nousi lähes kolmanneksella 331 miljoonaan dollariin. Suurin osa tästä kuitenkin

koostui Mitsubishi-yhtiön osakkeista saadusta myyntivoitosta. Ilman tätä Chryslerin voitto oli nyt vaivaiset 22 miljoonaa dollaria.

Autoyhtiöiden tuloksen heikkenemistä täydensi myös tietokonealan jättiläinen IBM, jonka osavuositulos supistui nyt 877 miljoonaan dollariin edellisvuoden 1.2 biljoonasta.

Asiantuntijat sanovat laskukauden ulottuvan nyt lähinnä investointitarvoihin ja koneiteollisuuteen.

Neljänneksellä neljänneksellä liiketoiminnan tuloksen arvioidaan heikkenevän oleellisesti myös vähittäiskaupassa.

Suomessa tiedustellaan

Railli Dulaney. Viimeisin tiedossa oleva osoite on: 8 Edward Street, Highland Falls, 10928 New York.

Railli Dulaneytä tai henkilöitä, jotka hänestä jotain tietävät, pyydetään ystävällisesti ottamaan yhteys Suomi-Seuraan osoitteella: PL 213, 00171 Helsinki, Finland.

Oletko muistanut uusia tilauksesi?

knollwood groves

Hedelmäpakkauksia - Kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettäessä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjatarakauppa, jossa yli 1000 valikoimaa

Avoinna maanantaista lauantaihin, klo 9 ap. - 5:30 ip.

8053 Lawrence Road

Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä

Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

American Finnish Tourist Club

301 Central Blvd.

Lantana, Fla.

Joka sunnuntai ohjelmalta tai konsertti ja tanssia lopuksi
Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestämänä.
Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seura! Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten.
Ravintola avoinna ohjelma- ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia voileipiä riisipuuroa hedelmäkeiton kera ym.

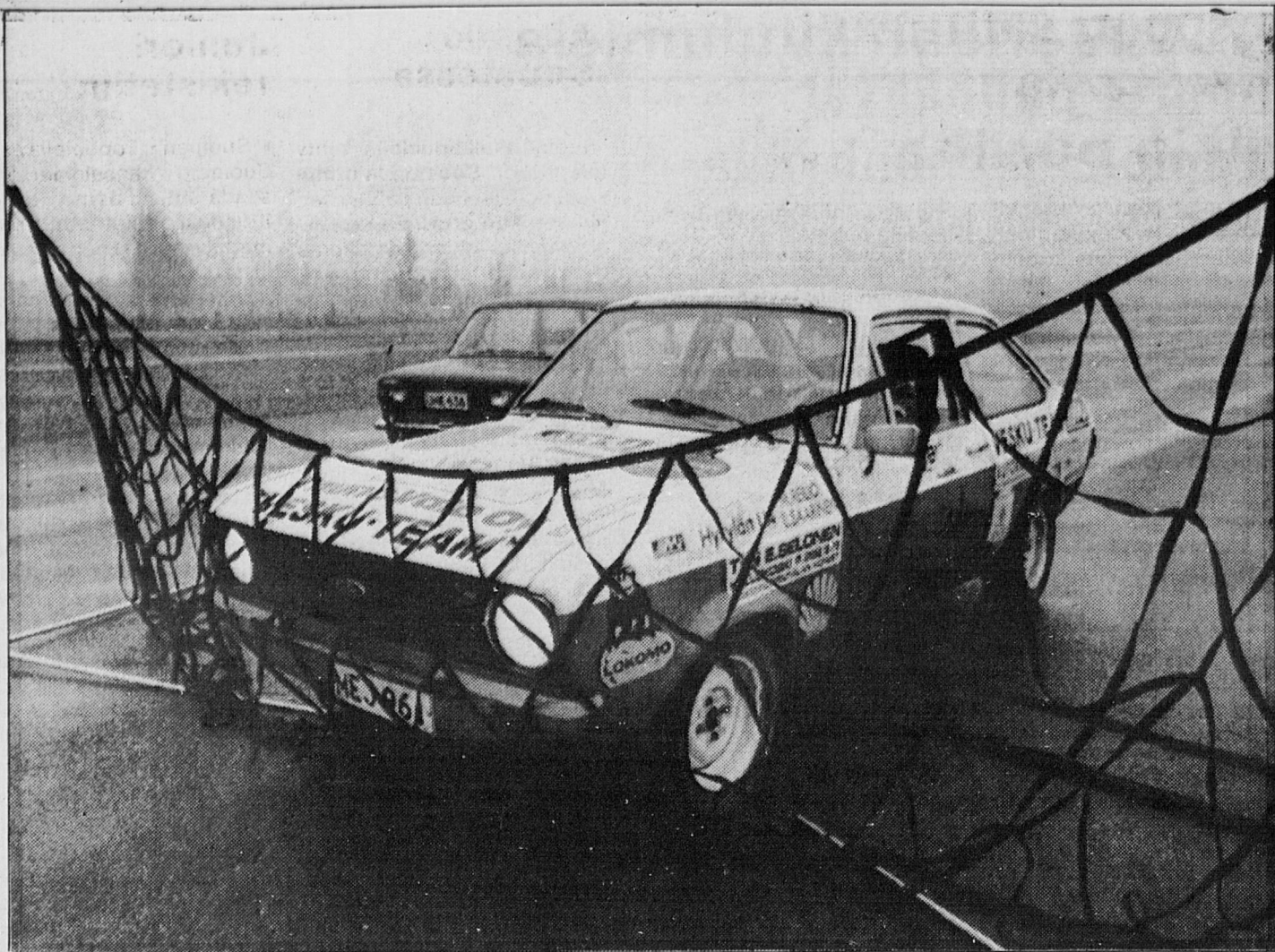
Tervetuloa Turistiklubille!

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

Pysäytysverkon tehoa testattiin Hyvinkään lentokentällä. Auto jää satimeen jopa yli sadan kilometrin tuntivauhdissa.

Rosvoverkosta kehitellään poliisille uutta pysäytyskeinoa

Nailonpyydys pysäyttää jopa yli sataa ajavan pakenijan

Poliisia pakenevien kaahajien karkumatka saattaa tulevaisuudessa päättyä uudenlaiseen rosvoverkkoon. Nurmijärveläisen insinööri-toimiston Suomen poliisin kanssa yhteistyössä kehittämän pysäytysverkon koetulokset ainakin näyttävät lupaavilta. Pakenijan matka päättyy nailonvalmisteiseen verkkoon varmasti ja pehmeän turvallisesti vielä 100-150 kilometrin tuntinopeudesta.

Tekniikan lisensiaatti Jorma Uotilan lentokenttien turvaverkosta kehittämää pysäytysverkkoa testattiin Hyvinkään lentokentällä parisen viikkoa sitten. Ralliautoilija Markku Reilio rysäytteli päin

verkkoa Nurmijärven poliisin ja liikkuvan poliisin seuratesa tilannetta.

Keksintöä testattiin vasta 20:tta kertaa ja kokeilussa nopeudet jäivät alle sataan kilometriin tunnissa. Poliisia pakeneva tuskin ajaa sitä hitaammin. Uotila arvioi verkon kuitenkin riittävän suunnilleen 150 kilometrin tuntinopeudella etenevän, noin tonnin painoisen auton pysäyttämiseen.

Verkko ei toimi moottoritiellä

Pyödyksen pysäytysvoima perustuu tekstiilimommenttiin, joka purkautuu ajo-

neuvon edetessä. Pysäytysmatkaksi Uotila arvioi 20-50 metriä. Verkon voi kiinnittää esimerkiksi sillan kaiteeseen tai kahden auton peräkoukkuun. Lisäksi verkon pysäyttämisen vaatii kevyet metallitangot. Tällaisen verkko-esteen levittäminen onnistuu valmistajan mukaan puolesta minuutissa.

Rikolliset hyökkäävät poliisia vastaan yhä rajummin ottein. Tehokkaita mutta silti turvallisista vastaläkkeistä tarvitaan poliisin mukaan kipeästi.

Lentokenttien turvaverkosta kehitetty pysäytysverkko olisi toivottu apuväline poliisille. Vanhempi konstaapeli

Ola Salin Helsingin liikkuvasta poliisista uskoo verkon olevan tehokas pysäytyskeino tietyissä olosuhteissa.

"Kaupunkioiloissa ja esimerkiksi tien varren kaiteisiin kiinnitettynä se toimii mutkattomasti. Sitä vastoin moottoritiellä se ei toimi lainkaan, sillä pakenija osaa taatusti väistää pyödyksen", Salin huomauttaa.

Verkkoon voi ajaa turvallisesti jarrua painamatta eikä se myöskään aiheuta vaaraa ulkopuolisille. Vaaratilanne saattaa kuitenkin syntyä silloin, kun pakenija hädissään jarruttaa ja auto lähtee heittelemään.

Mengelen luiden geenit tutkitaan

Auschwitzin keskitysleirin hirviötohtorin Josef Mengelen 1979 Brasiliasta löydetty luut on jälleen kaivettu haudastaan.

Jo aikaisemmin Sao Paolon läheltä löydetty luut on hammasutkimusten perusteella osoitettu hyvin suurella todennäköisyydellä Josef Mengelen tomumajan jäännöksi.

Geenitutkimuksia on halunnut erityisesti FBI. Tutkijoiden mukaan Mengelen luut ovat jo siinä kunnossa, että kunnollisen geeninäytteen saaminen on epävarmaa.

Luiden alkuperä aiotaan lopullisesti varmistaa Länsi-Saksassa tehtävillä geenitutkimuksilla. Mengelen luuran geenejä verrataan hänen poikansa Rolf Mengelen geeneihin.

Mustalaisille oma puolue Unkarissa

Unkarin mustalaiset ovat perustaneet itselleen puolueen, joka edustaa kaikkia maan mustalaisia. Puolueen tehtävänä on edistää rehellistä työtä ja ehkäistä rikollisuutta. Se haluaa myös parantaa mustalaisten mahdollisuuksia saada opetusta.

Puolue ajaa mustalaisten omaa televisio-ohjelmaa ja vaatii, että mustalaisten pitäisi saada oma kansalaisuus.

Unkarissa on noin 500,000 mustalaista eli noin 15 prosenttia Euroopan kaikista kolmesta miljoonasta mustalaisesta.

Unkarin mustalaiset ovat viime aikoina alkaneet toimia aktiivisesti omien sosiaalisten ja poliittisten etujensa puolesta.

UUDET POSTIMERKIT

Joulu 1989

Suomen Posti- ja telehallitus on laskenut liikkeelle kaksi erityisesti joululiikenteeseen tarkoitettua postimerkkiä. Niiden maksuarvot ovat 1.50 ja 1.90 mk. Edellisen teemama on kaupungin joulu ja jälkimmäisen maaseudun joulu.

Joulun alla kaupunkien kaduille ja puistoihin pystytetään joulukuusia - joulukuusen käyttö lieneekin yleistynyt juuri kaupungeissa aikaisemmin kuin maaseudulla - kaupat koristelevat näyteikkunoita ja elämänrytmi sykii välillä hyvinkin kiivaana.

Kaupungeissa näkyviä joulun lähestymisen tunnusmerkkejä ovat lisäksi joulupadat, jotka ilmestyvät katujen ja torien kulmauksiin keräämään lahjoituksia hyväntekeväisyyteen.

Itse joulunvietto, parin kolmen päivän pituinen pyhäin aika, sujuu kaupungissa joulurauhan mukaisesti. Joidenkin mielestä se aito, oikea joulu löytyy kuitenkin maaseudulta. Monet matkustavatkin maalle viettämään lapsuutensa joulua.

Maaseudun joulua esittävässä joulupostimerkissä on Sodankylän vanha puukirkko, joka liittyy tyyliltään Suomen keskiaikaiseen kirkkoraken-

nusperinteeseen ja noudattelee Pohjanmaan kirkkojen rakennustapaa.

Suorakaiteen muotoinen kirkko on itä-länsisuunnassa ja pieni, vaatimaton sakaristo sen pohjoisseinällä. Lähes 300 vuotta vanha Pyhää Ehtoollista esittävä alttaritaulu on ruotsalaisen Petter Bergströmin maalaama.

Vanha puukirkko jäi pois vakinaisesta käytöstä, kun Sodankylän uusi kirkko vuonna 1859 valmistui.

Sodankylän vanhan kirkon ainutlaatuisuus on siinä, että se on säilyttänyt alkuperäisen aitoutensa halki vuosisatojen. Maalia ei ole käytetty missään. Lapin hongan pinnan on vain aika patinoitunut.

Kuva-aihe: 1.50 mk:n postimerkki esittää jouluisia kaupunkimaisemaa. Etualalla nähdään värikäs kynttiläryhmä ja lumilyhty. 1.90 mk:n postimerkin kuva-aihe on Lapista. Postimerkki esittää tal-

visen luonnon keskellä olevaa Sodankylän vanhaa, vuonna 1689 rakennettua puukirkkoa. Etualalla on pari tyypillistä Lapin lintua, kuukkeliä, jotka mielellään hakeutuvat ihmisasutusten läheisyyteen.

Kuolleita

Alma Duley

Fitchburg - Alma (Harjula) Duley, 89, kuoli sairauteen kotonaan Pleasant Streetillä sunnuntaina lokakuun 29. päivänä.

Hän syntyi 6.9.1900 Erik ja Ida (Hall) Harjulan tyttärenä, Thomastonissa, Mainessa, missä hän asui suurimman osan elämästään. Fitchburgiin hän muutti 1961.

Duley kirjoitti ylioppilaaksi Thomastonin lukiossa ja kävi kauppakoulua Mainessa.

Hän toimi monta vuotta yksityissihteerinä Hydewindlass-yhtiössä ja Cummings-Feldsparilla Bathin kaupungissa Mainessa. Hän oli pitkään sihteerinä myös Camp Che-wonkilla lähellä Woolwichia. Ennen Fitchburgiin tuloaan hän jäi eläkkeelle.

Duley kuului Fitchburgin suomalaisen Kultaisen Iän Kerhoon.

Häntä jäivät suremaan poika William I Duley Fitchburgissa, veljet Albert Harjula ja Arthur Harjula Thomastonissa sekä Elmer Harjula Floridassa, sisko Ida Partanen Cushingissa, Mainessa, kaksi lastenlasta ja kaksi lastenlastenlasta.

Hänen miehensä William H. Duley kuoli 1972.

Hautajaisten pitopaikkana oli Sawyer-Miller Funeral Homes, 129 Elm St. Hautauksen toimitti pastori George L. Cory. Vainaja haudattiin Bathiin Oak Groven hautausmaalle.

Aarne V. Koski

FITCHBURG - Aarne V. Koski, 81, kuoli sairauden murtamana kotonaan, 4 Highland Court, maanantaina lokakuun 30. päivänä.

Hän syntyi 6. marraskuuta 1907 Lovialla Suomessa. Hänen vanhempansa olivat Wilhelm V. ja Maria J. (Gronberg) Koski.

Hän saapui Yhdysvaltoihin 1909 perheen asettuessa asumaan Maynardiin. Fitchburgiin hän muutti 1925.

Aarne Koski oli mekaanikona Fitchburg Grinding Machine -yhtiössä 24 vuotta. Eläkkelle hän jäi 1974 Micro Tool -yhtiöstä palveltuaan siellä 26 vuotta.

Huhtikuussa hän vietti 57-vuotishääpäiviään vaimonsa Allie I (Kokkinen) Kosken kanssa.

Vaimon lisäksi häntä jäivät suremaan kaksi poikaa, David V. Koski Wilmingtonissa, Del. ja Charles E. Koski Voorhees-villessä, N.Y., sisko Hilda S. Gustafson Leominsterissä sekä tämän lapset, kolme lastenlasta ja yksi lapsenlapsenlapsi.

Hautustoimisto Bosk, 85 Blossom St., huolehti hautauksesta. Miniä, pastori Cynthia Griffith Koski toimitti siunauksen.

Hautaaminen tapahtui Forest Hill hautausmaahan.

Kukkien asemasta vainajaa voi muistaa tekemällä lahjoituksen itse valitsemansa hyväntekeväisyysjärjestön hyväksi.

Mary Mattson

FITCHBURG, MA - Mary (Neuvonen) Mattson, 85, 190 River St., kuoli lokak. 31, 1989 kotonaan lyhyen sairauden murtamana. Hänen aviomiehensä Edward L. Mattson kuoli 1978.

Hän oli syntynyt kesäk. 23, 1904 Viipurissa Suomessa

Kalle ja Lisie Neuvosen tyttärenä ja asui viimeiset 25 vuotta Fitchburgissa. Ennen sitä hän asui Townsendissa ja Bostonissa.

Edesmennyt omisti entisen Prichard Streetillä toimineen Lincoln Beauty Shopin ennen kuin jäi eläkkeelle 1955.

Kaipaamaan jäi kaksi poikaa, Donald E. Mattson, Fitchburg, ja Waldo F. Mattson, Carrol City, FL; tytär Ellen R. Dukeshire, Framingham; kahdeksan lastenlasta sekä seitsemän lastenlastenlasta.

Hautaaminen tapahtui Hillside hautausmaahan Townsendissa.

Kukkien asemasta vainajaa voi muistaa tekemällä lahjoituksen itse valitsemaan hyväntekeväisyysjärjestölle.

Adoptio Suomessa

Suomen ulkopuolella tehty adoptio on Suomen lain mukaan sellaisenaan pätevä sen jälkeen kun erityinen lapseksiottamisasioiden lautakunta on vahvistanut adoption.

Adoptiota ei voida Suomessa vahvistaa, jos siitä on annettu korvauksia.

Suomesta on saatavissa palvelua niille, jotka haluavat antaa lapsen Suomeen adoptoitavaksi. Kansainvälistä lapseksiottamispalvelua antavat Interpedia r.f. PL 19, SF 6540 Sulva ja Pelastakaa lapset ry Lapinrinne 2, SF 00180 Helsinki.

Lisätietoja adoptiolainsäädännöstä saa sosiaali- ja terveysministeriön kansainvälisten lapseksiottamisasioiden lautakunnasta, osoite Snellmanink. 4-6, SF 00170 Helsinki, Finland.

Juniori rekistettiin

Suomen ulkopuolella asuva Suomen kansalainen, voi saada sukunimensä yksilöintitunnuksen, kuten Jr., Sr. tai II, merkityksi Suomen väestörekisteriin.

Ulkomaisten viranomaisten vahvistamat sukunimen muutokset pätevät useimmissa tapauksissa myös Suomessa. Myös ilman viranomaisten päätöstä käyttöön otettu nimi voidaan hyväksyä rekisteröitäväksi.

Lisätietoja eri valtioiden sukunimikäytännön huomioimisesta Suomessa voi tiedustella oikeusministeriöstä ja väestörekisterikeskuksesta.

Tupakoijat tarvitsevat C-vitamiinia

Tupakoijat kuluttavat puoli-toista kertaa niin paljon C-vitamiinia kuin tupakoimattomat, selviää maassamme tehdystä tutkimuksesta.

Tutkijaryhmä kertoi ruokavaliosuosituksia käsittelevässä selvityksessään, että tupakointi näyttää kiihdyttävän aineenvaihduntaa vitamiinien osalta, minkä vuoksi tupakoijien veressä vitamiinipitoisuus on vähäisempi kuin muiden veressä.

Ryhmän tehtävänä oli määritellä päivittäiset ravintoainneannokset, jotka riittävät tyydyttämään normaalin terveen ihmisen ravinnontarpeen.

Tupakoimattomat tarvitsevat päivässä 60 milligrammaa C-vitamiinia, tupakoijat taas 100 milligrammaa, tutkimusraportissa kerrottiin. Raskaana olevat tupakoimattomat naiset tarvitsevat 70 milligramman päiväännoksen.

Herran vastauksen viipyessä

Niinkuin lapsi, joka murheellisena ja itkien tuo särkyneen, rakkaimman lelunsa korjattavakseni,
- tuon minäkin haavoitetun ja särkyneen sydämeni,
- sen toiveet ja unelmat Jumalani "korjauspöydälle".

Tuon ne siksi, koska Hän on ainoa, joka voi "tehdä särjetty eläväksi".
- Ainoa - jolle voin luottamuksella jättää asiani, aivan kaikki - sillä Hän on sydänten tuntija, - rikas Armosta ja Rakkaudesta, joka ei kiellä apuaan -.

Kuitenkin, - odottaessani vastausta Herraltani - tulen malttamattomaksi ja väsyneeksi. Sittenkin, vaikka luottamuksella olen jättänyt murheeni ja huoleni Suuren Armahtajan käsiin.

Epävarmuudessani alan "auttamaan" Jumalaa oman mieleni ja oman tahtoni mukaisesti...

Lopulta huomaa: - Olen ottanut asiani pois Jumalalta!
- Silloin itkien ja katuen valitan Hänelle:
"Herra, miksi viivyit vastausta?
Tiedät, että rakastan Sinua! - Miksi et vastaa?"

Silloin kuulen äänen sisimmässäni:
"Rakas lapseni" - sanoo Herra. "Mitä minä voisin tehdä?
Et ole antanut minulle tilaisuutta auttaa sinua.
Rajoitit Minun aikaani - tahtoani ja suunnitelmiani!"

"Vapaudu! - Odota! - Kuuntele! - Rukoile, niin minä vastaan!
"Korota äänesi niinkuin pasuna"
"Vielä sinun puhuessasi minä kuulen"
"Autuaita ovat kaikki jotka Herraa odottavat".

"Odota!
"Hän parantaa ne, joilla on särjetty sydän ja sitoo heidän haavansa"

Kiitos, Herrani! -
"Auringon noususta sen laskuun asti olkoon Herran nimi kiitetty"

Ashburnhamissa, 7/27/89
Kerttu Kopsala

May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY

Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle

85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

KESKUSTASSA SIAJITSEVA

FRANK H. MILES COMPANY

1158 Main St., Holden, MA
Hautatoimituksia vuodesta 1896

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST., FITCHBURG, MA TEL. 342-3635

Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS

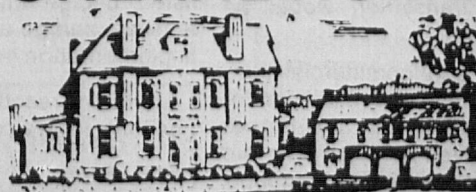
Services Within Your Means
Local or Distant

Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns.
Ground Level Entrance

AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING
IN COMPLIANCE WITH FTC

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG

Howard J. Miller, Director

Phone All Branches 345-6778

Smith Funeral Home, Inc.

Elden E. Bjurling
Steven A. Palmer
Directors

69 Vernon St., Gardner, MA
Tel.: 632-0377

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

Memories of another trip to Europe

continued from last week

Onerva Lovejoy

We also had a tour of the new library in Hervanta near Tampere. It was designed by the husband and wife team Raili and Reima Pietilä. They not only designed the outside but they planned the interior, too.

It's part of a complex that includes a fire station, post office, health center, church, theater and a disco. The mall across the street is also a part of the complex.

The Pietiläs used 24 different red brick angles in rounded or curved angles. The decorations inside were round also.

Inside everything was blue and white, table and chair sets, file cabinets, book racks, everything, even to the small details such as telephones and drawer pulls.

The white water fountain in the center added a lot to the decor inside.

After our tour we went into Tampere's main library, also designed by the Pietiläs. I liked the founded features of both buildings.

The Eila Hiltunen sculpture "Meren alla" (Under the Sea) in the large glass enclosure near the entrance of the library didn't impress me.

We were taken to see the Timo Sarpaneva sculpture "Meren peili" (The Mirror of the Sea). It's located in the entrance building of a mall.

It's a huge sculpture made from triangular pieces of glass and hangs from the ceiling.

The Iittala Glass Works made the glass for this sculpture designed for the 1967 World's Fair in Montreal.

One of the large factories in the center is moving out and there was a lot of discussion about what will happen in that area. Will it become a housing project, shopping area or recreation and park? Time will tell.

This was a very nice day trip but we had hoped for a cooler day. It was about 90 while we were sitting in the sun at the theater.

Another day trip was with the Munkkiniemi church that my sister, Aili, goes to. It was up country to the east Uusimaa section.

First we stopped at Lapinjärvi, a 400-year-old rural district. Many of the people there speak only Swedish and this caused trouble years ago. The people couldn't decide in which language the church service should be in first.

To solve the problem two wooden churches were built side by side. We went into both. Today the larger of the two is used with services in both languages and the smaller one for special occasions.

After visiting the churches we walked down the street to an old estate (1800-1840), now a museum and activity center where concerts and various types of courses are held. It's called kotiseutu (home section) "Kyk-

klings" which was the name of a soldier.

Next we went to Liljendal, a river valley municipality. It's the youngest and smallest town in eastern Uusimaa.

There we stopped at a very nice 200-year-old building, Bagarstugan. That means bakery which the building had been but now was a family-type restaurant owned by the young chef and his family.

In the yard we went through two old storehouses with old treasures.

The countryside was beautiful with many green wheat fields and yellow rypsy (used in making margarine) fields. The fields were dotted with the old wooden aittas (storage barns).

These kinds of day trips are fun. Song sheets are passed out and everyone joins in singing as we ride along. The guides have commentaries of what is going by and what we will be seeing.

Without these trips we would never see some of the areas. We highly recommend checking papers on what is going on.

The one and a half hour boat trips in Helsinki are nice. They have the commentary in four languages - Finnish, Swedish, English and German - explaining what is seen.

The first one we went on, "Helsinki Canal Cruise", went along the waterfront and the channels.

The archipelago is beautiful. I didn't realize there were so many islands around.

Many are privately owned, some owned by some company, one by the fire department and one was a military post. (By the way, it is compulsory for all men to serve a year sometime in the service).

Many of the islands had dwellings and sauna on the red granite shores.

We passed through a small channel that had a traffic light to keep the boats moving safely.

One section of large apartment houses was on the mainland shoreline. We were told it took only 15 minutes to get into the center of the city from there.

We also passed a section that had lovely foreign embassies and villas with yachts tied up to the docks.

The main dock area is on four islands. Baltic Sea ships go there mostly.

We also passed the section that stored the famous Finnish ice breakers.

The second hour and a half cruise "Helsinki by Sea" went around the island of Lautasaari, also by different harbors and we saw the neighboring town of Espoo and the most expensive residential area of Helsinki plus the embassy district.

The Wärtsilä dock had a

nearly completed ship ordered by the Carnival Cruise Co. It was one of four that had been ordered. We were told the cruises were for the very rich as it may cost up to \$5,000 a day to go on one!

Wärtsilä filed for bankruptcy so we wondered what would be the final outcome.

On the way back we cruised around the popular tourist attraction, the Suomenlinna sea fortress.

A fun place to visit is Linnanmäki. It's an amusement park like our local Whalom with many very different rides.

We went one Sunday afternoon to get a Belgian waffle and to see the new additions since our last visit.

At the open air theater the Finnish war veterans were in charge of the program. Beside musical numbers (singing and the Finnish Army band) we saw a magician.

We had visited museums on previous trips so we decided to skip them except for the small City Museum where we hadn't gone before. It's easily reached on tram No. 4.

In it we saw pictures of old Helsinki, a large relief map of the city and a special showing of christening outfits of years ago. They even had one from America.

- to be continued -

Finnish-American Translators Association

Directors' report

Data Bank

As has been suggested, the Data Bank is being divided into two parts: a listing of commercial translators along with appropriate information, and one of literary translators with their interests, works, etc.

From data already sent in, it is reasonably clear which category a member is to be placed in, but if you have any concern about your placement (if for instance, you wish to appear in both listings, as some members' data indicate they should) please notify the Chair as soon as possible.

The literary Data Bank, edited so as to include only relevant information will be sent to *Books from Finland* and to the Finnish Literature Society.

The listing of commercial translators will be sent to anyone requesting information about translators.

Your Chair believes that it should also be mailed to Finnish firms and agencies active in the US and Canada in order to pro-

vide them with a file of available translators and their qualifications. We should like membership reaction to this suggestion. Perhaps some firms and agencies in Finland should be included.

The Finnish-American Chamber of Commerce should be able to provide names and addresses, but if any members know of a conveniently accessible directory, please let us know.

Certification

I (Chair) am assuming that certification is primarily a service to be made available to members who wish to have it. It would mainly be of interest to commercial and technical translators, although I think a test in literary translation would be interesting.

In Finland, commercial translators take examinations for certification. Literary translation is given to those who are writers in their native language,

the assumption being that they are best qualified to interpret a foreign author's work.

So far, three proposals have been advanced regarding a certification examination:

1. Contact the American Translators Association regarding an examination in Finnish-English. Their national meeting takes place in Arlington, VA in October.

2. Explore a possible liaison with Helsinki University to work out a certification arrangement.

3. Contact American universities that offer programs in Finnish to see whether certification procedures could be arranged.

The Chair recommends having the Directors explore the three possibilities in the order listed, decide which if any is feasible, and go ahead with its implementation.

Members' reactions and suggestions are welcomed.

FATA Annual

With the cooperation of our membership and the printing expertise of Steve Stone we will

be able to put out a very attractive FIRST FATA ANNUAL, to be sold at FINNFEST '90 and through other outlets. An edition of 500 copies should yield a very substantial return for our treasury.

The books Steve and Leo Vuosalo have previously done are very handsome volumes, printed on top quality paper and nicely bound. They have sold out quickly. Our ANNUAL will make a fine memento of FINNFEST '90 and will be cheap at the price.

Our hope is that as many members as possible will participate in this effort; therefore one page of the ANNUAL will be allocated to each member who submits copy. You are welcome to send up to three pages of copy, each one a separate piece of translation. Only one will be used unless we have too few individual submissions to fill up the volume.

This ANNUAL will be the first publication of its kind. We are confident that there is a public for it, if we can deliver the goods. To do so, we will need your active participation.

Noteworthy: Margareta Martin, President of the Atlanta Suomi-Finland Society had her translation from the Swedish of Bo Carpelan, *Voices at the Late Hour*, published last year by the University of Georgia Press.

She has completed a translation of Eeva Joenpelto's *Rikas ja kunniallinen* and is now working on the same author's *Ettei varjos haalistu*. She is a member of the American Literary Translators' Association (ALTA) and would like to see a Finnish translators workshop at an ALTA conference some day.

A perusal of the Data Bank shows what a substantial contribution the following members of FATA have made in the field of translation: Aina Swan Cutler, Aili Järvenpää, Inkeri Väänänen-Jensen, Steve Stone, and Leo Vuosalo.

We are fortunate in having the two latter on our Board of Directors. The September 13th issue of *Raivaja* has a very interesting interview with Leo on the question of translation.

Richard Impola, chair
New Paltz, NY

Finnish shipbuilding in trouble

From a recent report by Stephen D. Moore in The Wall Street Journal.

HELSINKI - Finnish government officials are negotiating with creditors of Wärtsilä Marine Oy, a major shipyard that filed for bankruptcy protection this week, amid confusion and mounting doubts that collapse of the nation's entire shipbuilding industry can be averted.

At the stake are almost 10,000 jobs in an industry that has been the mainstay of Finland's post-war economic revival. Shipbuilding became a point of pride as Finnish shipyards remained profitable long after rivals collapsed all over Europe.

But if, as many now fear, Wärtsilä Marine joins the ranks of failed shipyards it might turn out to be remembered most as a blemish on Finland's international reputation. The shipyard's 6.5 billion Finnish markka (\$1.54 billion) backlog includes about 20 ships ordered by big international shippers, including three for Carnival Cruises Lines Inc.

Miami-based Carnival said the first ships is scheduled to be delivered next month, just in time for the winter tourist season in the Caribbean. The second ship is scheduled to be delivered in fall 1990 and the third in fall 1991. One analyst said the first

ship probably will be delivered close to schedule, but that Carnival may have to pay up to 25% more to get the second and third ships.

All the ships are covered by loan guarantees from a state export financing agency, even though it's not clear whether they will actually be built. Bankers worry that if the government makes good a threat to withdraw its guarantee commitments, shippers will counter with a hail of lawsuits.

Doubt about the quality of state credit guarantees could reduce the competitive strength of Finnish companies in world markets where financing often is the key to winning orders, analysts warn. Moreover, state-owned Finnish companies lacking formal state guarantees could face greater difficulty raising funds in international financial markets, bankers say.

The decision by a majority of state-appointed Wärtsilä Marine directors Monday to file for bankruptcy was an abrupt about-face from previous government policy. In August, the government played a major part in sweeping restructuring of the troubled shipyard.

At the time 71%-controlled by Oy Wärtsilä, a conglomerate, the shipbuilding unit faced potential losses estimated at one billion markka and was on the brink of liquidation. Under the

Wärtsilä's gates are closed at least for now

rescue plan, Wärtsilä sold 51% of its stake to group of banks and pension funds. The government, in turn, guaranteed financing to complete the order backlog and took control of the board.

Government officials were expected to combine Wärtsilä Marine with two other struggling firms, and thus ensure Finland's survival as a shipbuilding nation. The government spent most of last year attempting to carry out such a plan but was thwarted when the parent Wärtsilä concern pulled out at the last minute.

After the restructuring of Wärtsilä Marine and bolstered by state loan guarantees, two big bank creditors, Union Bank of Finland and state-controlled Postipankki, resumed lending the shipyard working capital. But the bankers got cold feet

recently as government officials complained they had been misled about the shipyard's actual financial condition, and hinted the credit guarantee might be withdrawn.

People familiar with Monday's board meeting said it was the state's refusal to explicitly reaffirm the credit guarantees that led Union Bank and Postipankki to halt lending to Wärtsilä Marine. Then, in a boardroom showdown, state-appointed directors voted to file for bankruptcy, apparently under instructions from Finland's Industry Minister Ilkka Suominen.

Analysts say Suominen had grown increasingly worried about the state's potential financial exposure as Wärtsilä Marine's losses ballooned to more than double the figure estimated in August. Noting that Sweden wound up wasting state subsidies of about 35 billion

Swedish kronor (\$5.47 billion) during the 1970s in a vain attempt to salvage its shipbuilding industry, one analyst suggested that Suominen may have decided to cut Finland's losses once and for all.

Senior ministry officials huddled with creditors during the week in an attempt to agree on some form of restructuring that would keep Wärtsilä Marine operating. The talks may drag on for weeks before any concrete result is announced, people familiar with them said.

One solution would be to sell the shipyard to an outsider. But there appear to be few, if any, suitors. Indeed, the potential losses make any rescue scheme unlikely unless the politicians once again change tack and agree to pick up the bill analysts said. Meantime shippers with vessels on order from Wärtsilä Marine will remain in limbo.

Finnish Cultural Center at Fitchburg State College

FITCHBURG, MA - Big plans are under way for a very interesting and unusual KALEVALA program that will be entertaining and educational for all ages, and Eino Friberg will be honored for his beautiful translation of Lönnrot's KALEVALA, epic of the Finnish people.

There may be an art exhibit, and definitely coffee and goodies.

Sunday afternoon February 25, 1:30 p.m. is the day for this exceptional program will be held at the McKay School. Details in January.

Friberg's book is enhanced by the unique illustrations of Björn Landström, another gifted Finn.

The following is reprinted about him from the jacket of Friberg's book:

Björn Landström (born 1917) has created a life work of rare breadth and variety: he is a writer, a graphic artist, an illustrator, a man of the theater, and a researcher.

The world at large best knows him as the author of books about ships and sailing.

Amongst his many works, the following, with his own copious illustrations, have appeared in English: The Ship (1961), The Quest for India (1964), Columbus (1967), Sailing Ships (1969), and Ships of the Pharaohs (1970).

These books are outstanding contributions to the history of shipbuilding and navigation, and are born of Landström's own extensive travels and exhaustive research.

In 1971, Landström, a Finn whose native language is Swedish, was given a honorary doctorate by the University of Uppsala: most recently he has looked back over his long and pro-

turn to CULTURAL page 10

A contemporary socialist's perspective

by Roy Helander

A report of the meeting of the Central Association of Massachusetts Unitarian and Universalist Churches, held in Mendon on Oct. 22, brought back some memories of those days when our Finnish American League for Democracy halls still echoed with the speaker on every program giving a bird's eye view of what was wrong with our society.

The UU's had Bernie Sanders, who was twice elected as mayor of Burlington, Vermont, on the Socialist ticket and almost won the single congressional seat of that state last year, as the Adin Ballou lecturer.

Adin Ballou was a nineteenth century liberal preacher (1803-1890) who was kicked out of the Milford, Mass., church in 1831 for espousing overly radical views, even for the Unitarians.

He served the Mendon church until 1841 when he decided that the church was not the right place to put beliefs into action and founded the Hopedale Utopian Community in 1842, (shades of our Finnish American antecedents and their utopian adventures) staying with it even when it went bankrupt fourteen years later.

Finally he started up the Hopedale Liberal Christian Parish in 1867.

Bernie Sanders is currently at the JFK School of Government at Harvard. Here are some of the points that he made in his dissertation:

1. The biggest problem facing the nation today is that problems are not discussed. Nei-

ther party tackles the real issues and consequently people don't bother to vote.

2. The media is increasingly under the control of big corporations. By the year 2000, a half dozen multi-nationals may control TV, magazines, and books.

3. Wealth and power are increasingly in the hands of the few. According to the figures of the Federal Reserve Bank, excluding home ownership, the top 1% of the population own one-half the wealth, and the top 10% own 82% of the wealth.

4. Of the industrialized nations of the world, the only two who do not have some sort of National Health Insurance are South Africa and the United States. 15% of Americans have no health insurance! Yet 600 billion dollars are spent annually on for-profit American health care, this controlled by powerful interests.

Automobiles

ATTENTION - GOVERNMENT SEIZED VEHICLES from \$100. Fords, Mercedes, Corvettes, Chevys. Surplus Byers Guide. 1-602-838-8885 EXT. A1596.

Real Estate

ATTENTION - GOVERNMENT HOMES from \$1 (U-repair). Delinquent tax property. Repossessions. Call 1-602-838-8885 Ext. GH1596.

Help wanted

ATTENTION - HIRING! Government jobs - your area. \$17,840 - \$69,485. Call 1-602-838-8885. EXT R1596.

Kalenteri

CALIFORNIA

- Nov. 11 & 12 - FAHA Christmas Crafts Bazaar, 10 am-5 pm, Finnish American Home Association, 197 Veramo Ave., Sonoma.
 Nov. 12 - Slide show of FinnFest '89 by Leo Vuosalu, 1:30 pm, FAHA Manor, Sonoma.
 Dec. 9 - Pikkujoulu, FAHA, Sonoma.

CONNECTICUT

- Dec. 3 - Finnish American Heritage Society Finnish Independence Day program, 1 pm, Finnish Hall, Canterbury. There is the 50th anniversary of the winter war. Speaker: Ritva Heikkilä; displays, songs and remembrances by veterans. Refreshments. Free admission.
 Dec. 4 - Aura Seura Meeting, 7:30 pm, Aura Hall, Voluntown.
 Dec. 7 - Finnish American Heritage Society meeting, 7:30 pm, Finnish Hall, Voluntown.
 Dec. 10 - Aura Seura's annual Christmas party, 3 pm, Aura Hall, Voluntown. All welcome.

MASSACHUSETTS

- Sept. 30-Dec. 30 - Finnish Traditions Exhibit, Heritage State Park Visitors' Center, 26 Lake St., Gardner. Displays of wall hangings, table settings, decorative arts, crafts and a sauna. Open Wed. through Sat., 10 am to 4:30 pm. For more info: 508-630-1496.
 Nov. 10 - Christmas straw ornaments workshop, 9 am-noon, Heritage State Park Visitors' Center, Gardner. Pre-registration required. 508-630-1497.
 Nov. 11 - Christmas straw ornaments workshop, 9 am-noon, Heritage State Park Visitors' Center, Gardner. Pre-registration required. 508-630-1497.
 - Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Scott Rd., Fitchburg. Music by Veikko Honkala. Sponsored by Finnish American Club of Saima.
 Nov. 12 - Finnish American Club of Saima annual turkey dinner special, 1 pm, Saima Park, Fitchburg. Dinner by RESERVATIONS ONLY.
 Nov. 13 - Finnish Memorial Library open, 7:30 pm-9:30 pm, Finnish Cultural Center, Hammond Building, Fitchburg State College, Fitchburg.
 Nov. 14 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Fellowship Hall, Elm St. Congregational Church, 264 Elm St. Fitchburg.
 Nov. 18 - Snowflake making, 9 am-11 am, Heritage State Park, Visitors' Center, Gardner. Make intricate snowflake and bird Christmas ornaments from onion skin paper with Mimmu Härtälä-Sloan. Preregistration required: 508-630-1497.
 - Tonttu dolls workshop, 1-3 pm, Heritage State Park Visitors' Center, Gardner. Make traditional yarn dolls with Irma Kuortti Wilson. Preregistration required: 508-630-1497.
 - Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Fitchburg. Music by Hi-Lites. Sponsored by Finnish American Club of Saima.
 Nov. 20 - Finnish Memorial Library open, 7:30-9:30 pm, Finnish Cultural Center, Fitchburg State College, Fitchburg.
 Nov. 21 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Elm St. Congregational Church, Fitchburg.
 Nov. 24 & 25 - Finnish traditions in Gardner. Make your Thanksgiving weekend special by bringing your guests to the Heritage State Park Visitors' Center to look at the exhibit all decorated for Christmas! Finns will staff the exhibit in national costumes from the "old country" and tell you about Christmas customs carried on in Finnish American homes. Open 10 am-4:30 pm.
 Nov. 26 - Seasons greetings at the Heritage State Park. 1-5 pm, Gardner. Begin the holiday season with a stop at the Visitors' Center to see a typical Finnish Christmas setting, complete with a decorated Christmas tree, Christmas elves called *tonttu*, and a *potkukelkka*, a Finnish kik sled. Make your own *tonttu* hat in the craft shop to take home and enjoy during this season. Enjoy a cup of coffee and sample some Finnish baked goods.

MICHIGAN

- Nov. 25 - Puurojuhla, 2 pm-midnight, Finnish Center, Farmington Hills, Music by papu & Towhead Rainholm.

MINNESOTA

- Nov. 17 - Finnish American Cultural Activities monthly meeting, 7:30 pm, International Institute, 1694 Como Ave, Saint Paul. Program: "Early Childhood Education in Finland, and the Twin Cities Lauantai Koulu," featuring two elementary teachers from Finland, Sirkka Liisa Anttila and Ulla Tervo-Desnick.
 Dec. 6 - Finnish American Cultural Activities "Pikku Joulu" celebration.

NEW YORK

- Oct. 28-Nov 26 - Exhibit of glass by Oliva Toikka, Heller Gallery, 71 Greene St, Soho, New York. Hours: Tues.-Sat. 11-6; Sun. 12-5. Tel: 212-966-5948.
 Nov. 10 - Finlandia Foundation New York Metropolitan Chapter meeting, 8 pm, Central Presbyterian Church, Park Ave 2 64th St., Manhattan, New York. Program: Music from Estonia and New York performed by Enn Kiviloo, piano; listening and discussing an excerpt from a recording entitled SCANDINAVIA.
 Nov. 21 - New York Scandia Symphony in concert, 8 pm, Merkin Concert Hall, Abraham Goodman House, 129 West 67th St., New York. Program includes Bernhard Crusell's Clarinet Concerto opus 5 with soloist Håkan Rosengren. Reservations: 212-799-5793.

All programs subject to change

Cultural

ductive career in an autobiography, *Självporträtt (Self-Portrait, 1987)*.

With a zeal as passionate as that demonstrated in his retracing of voyages of discovery and in tracking down details of the ships of antiquity, Landström has now turned to the past of his own country, providing pictures for the Kalevala, a poem that has fascinated him throughout his life.

The illustrations are based upon his close study of the poem's runos, in which he has pursued the nuances of single lines and words.

In preparation for his task, Landström has also investigated Finnish culture of the Middle Ages, its dress and its buildings and its artcrafts, employing this knowledge in giving visual form to the work of the Kalevala.

The heroes of the poem have been turned into living beings, with weaknesses and strengths: even the great sage Väinämöinen grows ever more human in the course of the tale.

And the humor of the runos,

springing from their contact with reality, has never before been brought to the foreground with such richness.

Charter member Miriam Lehto presented a program recently at the Townsend Women's Club. She spoke about the Cultural Center and gave background information on the Kalevala. She also read lighter excerpts from Friberg's translation.

Be sure to visit the attractive collection of Finnish Traditions at Gardner Heritage Park through December. A photo album of people and scenes of early 20th century Finnish people of Gardner is on loan by the Cultural Center. Members also have loaned artifacts.

TALKOOTANSSIT: Over 400 enjoyed this delightful production and the coffee social that followed at Saima Park. Many thanks to all who contributed their time, energy, and goodies. Pleasant memories linger of this special occasion.

FLEA MARKET TABLE: Rauni Cote and her helpers deserve many thanks for their diligent

work in rounding up items to sell and for manning the table at the sweltering FACS Tori. Many thanks also to those who so generously contributed items.

MEMORIAL LIBRARY HAPPENINGS: Jonathan Ratila, curator, reports the following for the Library Committee:

Activity continued throughout the summer on collecting, receiving and retrieving books, papers, photographs, records medals, pencils - all sorts of materials.

From August 1 to October 16, materials were received from: Aino Virta, Herbert Groop, Helen Heikkilä, Onerva Lovejoy, and Toini Laakso of Fitchburg; Dan Smith, Ashby; Walter Nisula, Quincy; "Kulissi", Jyväskylä, Finland; Arvi Harju, Lydia Hawes, Aili Walsh, and Miriam Kaski, Westminster; Kaarle H. Lehtinen, Newport, NH; Helena Anttila Poirier and Mikko Pesonen of Leominster; Bertha Solander Churchill, Natick; Ellen Lindell, Lexington; Roy Helander, Maynard; Saima Vainio, and Oliver Hillbrook, Ashburnham; and Eva Wurzer, Iron River, MI.

Due to a backlog, these new materials have not yet been cataloged.

Cataloging of the Oskari Tokoi papers received from his family is being done.

Because of Tokoi's historical importance, requests have been received from Finland concerning what information we have about Tokoi in our collection.

Once processing has been completed it is our aim to publish a catalog of the Tokoi collection and have it available to interested people and institutions here and abroad.

During recent months the Library Committee has been involved in three exhibits:

1. Tokoi monument dedication at Saima Park in May, where materials from the collection formed the major part of the display on Tokoi's life.

2. 83rd Summer Festival at Saima Park, where prints from our collection's Aarne Parker photographic negatives (taken at Saima Park cir. 1917) were on display. Funding for the prints came from the Finnish American Club of Saima. Murray Studio of Leominster made the prints.

Third display is photographs from the Elsa Linden collection currently exhibited at Finnish Traditions, Gardner Heritage Park.

The Finnish Memorial Library, open Mondays 7:30-9:30 p.m. (when the college library is open), is located at the Finnish Cultural Center, Room 205, Hammond Building, Fitchburg State College.

Aili Walsh, Toini Laakso, and Martha Patari

Articles for Sale

Air Compressors, Brakes, Shears, Lockformers, 6" Press Brake, Power Slitters, Notchers, Punches, Kick Press, Iron Worker, Lathes, Millers, Grinders, 16" Wood Jointer-Planer, Panel Saw, Bandsaws. Risons
 253 Main St., Plaistow, NH.
 1-603-382-5671 Mon.-Fri. 9:30-5 Sat.-Sun. 10:00-2.

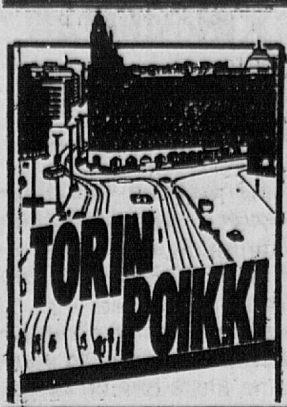
Send your Holiday Greetings via Raivaaja!

The Holiday Season is coming and while you are making your plans and thinking of what gifts to buy don't forget about having your Holiday greetings published in the *Raivaaja*.

It's a great old tradition among *Raivaaja* readers and it has proven to be popular and handy way to wish your friends and relatives all the best during Christmas and New Year's.

Personal greetings will be published in the December 13 issue. Use the convenient form below. Please have it in the office by December 4 so your greeting will be included in that special issue.

Place your	
Christmas Greetings	
in <i>Raivaaja</i>	
and send your Holiday wishes to your friends around the world.	
\$11.00 greeting	
Hauskaa Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta (or message of your choice)	
Name Address	
\$5.50 greeting	
Hyvää Joulua ja Onnea alkavalle vuodelle	
Name Address	
\$1.50 for name only	
\$2.00 name and address	
_____ _____ _____ _____	
Personal greeting will be published in the December 13 issue of the <i>Raivaaja</i> . Please have them in the office by December 4.	
Raivaaja, P.O. Box 600 Fitchburg, MA 01420-0600	

Around the Market

Many newspapers feature a column which shows what people in the streets are thinking about various issues of the day.

Here we present, with translation, the *Demari*'s version of "the man in the street". It gives us a chance to find out what people of today's Finland are like.

Joko teet joulahjoja?

Are you making Christmas presents yet?

Topi Mattila

- Joulukortteja ajattelin tehdä, mutta vasta joulukuun alussa.

- I thought of making Christmas cards but only in the beginning of December.

Kyllikki Salkesaari

- Lahjat jäävät tänä vuonna väliin.

- I'll skip gifts this year.

Katja Sissi

- En, enkä osaa sanoa, milloin aloitan. Kudon villapuse- roita ja lapasia.

- No, and I don't know when I'll get started. I knitt sweaters and mittens.

Mummi

- En teekään ollenkaan. Lääkäri kielsi sydämen takia, eivätkä kädetkään oikein enää pelaa.

- I won't be making any. The doctor forbade it because of my heart, and my hands don't really work any more either.

Syy luopua syöpäkääryleistä

Tupakka polttaa metsiä kehitysmaissa

Ympäristö- ja kehitysmaaliikkeet ovat tuoneet julkisuuteen uuden ja ehkä painavimman syyn luopua tupakanpoltoista.

Tupakan viljely ja kuivaus pakottaa vuosittain hakkaamaan puut miljoonien hehtaareiden alueelta.

Tupakanpoltoa on vuosikymmenet yritetty taltuttaa monin tavoin. Kehittyneissä maissa tupakan kulutusta onkin saatu vähennettyä. Kehitysmaissa tupakkaa käytetään kuitenkin yhä enemmän.

Nikotiinia nälkäisille

Suomen parhaisiin kehitysmaasi-asiatuntijoihin kuuluva Risto Isomäki kirjoitti muutama vuosi sitten kirjan Nikotiinia nälkäisille, joka antaa tupakoitsijoille uuden ja ehkä kaikkein merkittävimmän syyn luopua tupakasta: Tupakan viljely ja kuivaaminen hävittää vuosittain miljoonia hehtaareita metsiä kehitysmaissa.

Isomäen mukaan kehitysmaat menettävät vuosittain ainakin 11 miljoonaa hehtaaria metsiä vuodessa. Eräät arvot nousivat jopa 18-20 miljoonaa menetettyyn metsähehtaariin. Tupakalla on noissa luvuissa - oma eikä mitenkään pieni - osuutensa.

Tupakan tarvitseman viljelyalan lisäksi tupakka vähentää metsiä, sillä syöpäkääry-

leiden kuivaamiseen tarvitaan valtavat määrät puuta. Isomäen tietojen mukaan yhden tupakkatontin kuivaamiseen tarvitaan keskimäärin 60 kuutiometriä puuta.

"Tämä merkitsee sitä, että puun avulla kehitysmaissa vuosittain kuivatut 2.5 miljoonaa tupakkatonttia tuhoavat eri arvioiden mukaan 1.2-5 miljoonaa hehtaaria kehitysmaiden metsiä. Tupakan osuus kehitysmaiden metsien tuhoutumisesta on näin 5-25 prosenttia", Isomäki arvelee.

Tupakan "polttaminen" metsien seurausvaikutukset ovat valtavat: eroosio kiihtyy, maa köyhtyy ja myrkyttyy, joet ja tekoaltaat liettyvät helpommin umpeen, köyhyyskierre pahenee.

Vuosittain tuotetusta yli 5.5 miljoonan tonnin tupakkamäärästä lähes puolet kuivataan polttopuilla.

Kiellettyä myrkyä

Lisäksi tupakan viljelyala on tietysti pois viljanviljelystä. Tupakka myös kuluttaa viljeltävää maata pahasti ja siksi sitä varten joudutaan raivamaan alati uutta peltoa.

Tupakkaviljelmillä käytetään runsaasti hyönteismyrkkyjä; miten paljon ja mitä aineita, sitä ei tiedä kukaan. Joukossa on myös länsimaissa kiellettyjä myrkyjä, joista osa jää

tupakkaan, osa viljelyalueen luontoon.

Tupakankuivausongelmaa on yritetty ratkaista mm. kehittämällä erityinen, aurinkovoimalla käyvä kuivausräikkö. Riihen tekniikka makkaa kuitenkin vielä aivan liian paljon köyhille viljelijöille.

Imagostaan huolestunut tupakkateollisuus on myös aloittanut metsänistutuskampanjoita siellä täällä. Projektit ovat kuitenkin olleet menetyksiin nähden täysin riittämättömiä. Lisäksi niissä on käytetty paljon australialaista, nopeakasvuista eukalyptuspuuta, joka jo itsessään aiheuttaa ympäristöongelmia.

Tiistai ilman tupakkaa

Ainoa kestävä ratkaisu on tupakanpoltoista luopuminen ja tupakkateollisuuden näivettäminen.

Tupakoitsijoiden ratkaisun lisäksi tähän tarvitaan myös maailmanlaajuisia avustustoimia, sillä monen maan viennitulos, mm. Zimbabwen ja Malawin, ovat suuresti riippuvaisia tupakasta.

Esimerkiksi Maailmanpankki ja YK:n maatalousjärjestö FAO ovat tähän asti tukeneet tupakanviljelyä. Nykytietojen valossa niiden toiminta tuntuu järjettömältä, ellei tarkoitukseen sitten ole ylikansallisten yhtiöiden talouden ja toiminnan pönkittäminen.

WÄRTSILÄ... jatkoa etusivulta

hallitusta ei enää ole.

Meriteollisuuden tappiokehityksen on väitetty juontavan juurensa jo sen syntyyn, jolloin emot Wärtsilä ja Valmet olisivat uittaneet sisään erittäin tappiollisia laivatilauksia.

Kriisin avainhahmo kansliapäällikkö Bror Wahlroos ei oikopäättä iltomtaudu syypääksi konkurssiin. Vastuun kantajan nimeäminen riippuu hänen mukaansa siitä, voidaan todeta jonkun menetelleen väärin senhetkisen tietämyksen pohjalta.

Sekä Wahlroos että kauppa- ja teollisuusministeri Ilkka Suominen ovat vahvistaneet, että elokuinen takauksopimus ei enää sido valtiota, koska kyseinen yhtiö on konkurssissa.

Wärtsilän Meriteollisuuden "pelastajien" ankara riitely tulee Wahlroosin mukaan johtamaan oikeudenkäynteihin eri

osapuolten kesken. Kunkin piikkiin tuleva lasku selviää hänen mukaansa vasta käräjöinnin jälkeen.

Wahlroos toivoo kaikesta sydämestään, että telakkatyöryhmää vetävä ylijohtaja Markku Mäkinen kaikesta huolimatta voisi onnistua ratkaisemaan Suomen telakoiden tulevaisuuden kohtalon.

"Täytyy muistaa miten valtava image-voima koko telakkateollisuudella Suomelle on. Ulkomaalaiset tuntevat meidät jäänmurtajista ja loistoristelijöistä," Wahlroos totesi.

Wahlroosin mukaan konkurssilla on selvät heijastusvaikutukset. "Kun valtio joutuu maksamaan tällä puolella paljon, niin eihän ainakaan alttius mennä subventioihin ja huomattavaiin osakepääomasuorituksiin ainakaan lisäänty," hän jatkoi.

Terveyskasvatus menee perille

Suomalaisten ruokatottumuksissa vihdoin muutoksia parempaan

Suomalaisten elintavat ja ruokailutottumukset ovat edelleen parantuneet. Kansanterveyslaitoksen vuosittaisen seurannan kiinnostus syömänsä rasvan määrästä ja laadusta on kasvanut huomattavasti.

Lähes puolet suomalaisista on mittauttanut oman kolesteroliarvonsa ja naisten tupakointikin on jonkin verran vähentynyt.

Tutkimuksen mukaan peräti 68 prosenttia suomalaisista ilmoitti muuttaneensa ruokailutottumuksiaan terveydellisistä syistä viimeksi kuluneen vuoden aikana. Rasvan määrää vähensi 44 prosenttia ja laatua muutti 24 prosenttia suomalaisista. Kasvien käyttöä ilmoitti lisänneensä 37

prosenttia suomalaisista.

Kansanterveyslaitoksen tutkimuksen johtaja professori Pekka Puska uskoo, että terveystottumusten huomattava muutos etenkin kahden viime vuoden aikana tulee näkymään selvästi myös sydän- ja verisuonitautikuolleisuuden laskuna.

Rasvatonta maitoa ja kevytlevitteitä

Etenkin nuoret ja naiset

suosivat yhä enemmän rasvatonta maitoa. Viime vuodesta rasvatonta maitoa käyttävien osuus suomalaisista on lisääntynyt 19 prosentista 26 prosenttiin.

Myös kevytlevitteiden suosio on edelleen selvästi kasvanut vain kustannuksella. Kevytlevitteitä käyttää jo 27 prosenttia suomalaisista. Yhä useammat ovat myös luopuneet kokonaan rasvasta leipänsä päällä.

Tupakansavulle altistuminen työpaikoilla on hieman vähentynyt. Vähintään tunnin ajan tupakansavulle työpäikällä alistuvia oli kyselytutkimuksen mukaan tänä vuonna noin 23 prosenttia ja viime vuonna vastaavasti 25 prosenttia.

Tulevia tilaisuuksia

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontuu tiistaisin klo 2 ip. Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg. Kaikki tervetulleita!

★

Burbankin sairaala tarjoaa vapaaehtoistyötä kaikille 14 vuotta täyttäneille tai sitä vanhemmille henkilöille.

Osanottajilla on tilaisuus oppia uutta, voida seurustella mielenkiintoisten ihmisten kanssa ja mikä parasta, saada henkilökohtaisesti kokea vapaaehtoistyön merkitys.

Lisätietoja saa ottamalla yhteyden sairaalan vapaaehtoispalveluun soittamalla numeroon 343-5458.

★

Tanssit Saiman Puistossa, lauantaina, marrask. 11. p:nä klo 8-12 yöllä. Veikko Honkala huolehtii tanssimusiikista. Järjestäjä FACS. Kaikki tervetulleita!

Syntyneitä

Poika, elok. 22, 1989 Mr. ja Mrs. Edwin Rauhalalle (Mary Morton), 8 Barker Hill Road, Townsend, MA.

★

Poika, syysk. 26, 1989 Mr. ja Mrs. Paul Huhtalalle (Margaret Grenier), Baldwinville Rd., Templeton, MA.

★

Tyttö, syysk. 2, 1989 Mr. ja Mrs. Lothar Lussierille (Tammy Rajaniemi), 391 Page Street, Lunenburg, MA.

★

Poika, syysk. 6, 1989 Mr. ja Mrs. Robert A. Morandille (Carina A. Mäki), 12 Mossman Road, Westminister, MA.

★

Tyttö, lokak. 5, 1989 Mr. ja Mrs. Frank Choinierille (Rochelle Määttä), 4 Mechanic St., Ayer, MA.

JOYCE I. HANNULA CFP

Personal Financial Planner

79 East Rd. P.O. Box 500
Westminister, MA 01473

874-0629 or 832-6368

IDS INVESTMENT DESIGN SERVICES

Fitchburg ja ympäristö

Kirkollisia

FITCHBURG, MA - Entinen fitchburgilainen Tomi Rantala, joka nykyisin asustaa Bainbridgessä Washingtonin osavaltiossa, pistäytyi äskettäin toimituksesamme kihlattunsa, seattleiläisen Tracey Greenin kanssa.

Nelipäiväisen vierailun aikana länsirannikon vieras sai tutustua sekä Bostoniin että täkäläisiin suomalaisnähtävyyksiin. Matkan kohokohtana oli Tomin serkun Allan Rantalan häät, joissa Tracey sai tutustua moniin tuleviin sukulaisiinsa. - Tomin äiti Hely Rantala on työskennellyt monia vuosia Raivaajassa konekirjoittajana/latojana.

Kultaisen län Kerho

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontui tiistaina, lokak. 31. p:nä Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg.

Presidentti Anton Nopanen toivotti osanottajat tervetulleiksi ja sen jälkeen laulettiin "America" ja "Maamme" laulut Neima Johnsonin säestäessä pianolla.

Hetken hiljaisuudella huomioitiin lokak. 29. p:nä kuollutta Alma Duley'a. Hän oli kerhon uskollinen jäsen ja häntä tullaan varmasti kaipaamaan.

Sihteeri Irene Vilakari luki edellisen kokouksen pöytäkirjan, mikä hyväksyttiin yksimielisesti.

"Happy Birthday" laulettiin saman päivänä syntymäpäiväänsä viettäneen Aili Bergin kunniaksi.

Monet kiitokset seuraaville heidän kahvipöytänsä tuomista: Henni Lappalainen, Aune Kärkkäinen, Irja Alitalo, Miriam Orava ja Lula Björbackä.

He tarjoilivat myös kahvin kaikkine herkuineen kokouksen päättyttyä.

Wäinö Berkiö aloitti ohjelman ripeällä hanurimusiikilla. Mikä ilo onkaan kuunnella Wäinön soittoa!

Miriam Orava luki useita mielenkiintoisia runoja. Miss Vilakari, Mrs. Johnsonin säestämänä, lauloi monia kauniita sävelmiä.

Tauno Puhakka viihdytti kertomalla hauskoja kaskuja.

Mr. Nopanen, Mrs. Johnsonin toimiessa jälleen säestäjänä, esitti yksinlaulua. Sitten hän luki useita hupaisia kertomuksia.

Ohjelman päättyttyä saatiin nauttia kahvia mainioitten kokkien herkkujen kera.

On November 14:

**Happy Birthday
Ina Hansen.
Your 85th!**

Jonathan Ratila
Fitchburg, Mass.

Kaikenlaisia vakuutuksia... Puhutaan Suomea

**NIEMI
INSURANCE
AGENCY, INC.**

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminister, MA
Puhelin 874-2921

Uutispaloja

Maanantaina 13. marraskuuta, 7:30 illalla esiintyy kaksi Intian tunnetuinta Gandharva muusikkoo Machlan Auditoriumissa Atlantic Union Collegessa, Route 70, Lancaster, MA.

Gandharva-musiikki, joka periytyy muinaisesta Veda-kulttuurista, pyrkii lisäämään luonnon tasapainoa, vähentämään stressiä, sekä edistämään yksilön terveyttä ja maailmanrauhaa.

Konsertissa esiintyvät Sri Shantanu Das, joka soittaa sitraa, sekä Bikash Sen Gupta, jonka soitin on tabla. Molemmat ovat toimineet opettajina Maharishi Mahes Yogin Gandharva-Veda -musiikkiopistossa Fairfieldissä.

Pari esiintyy myös Bostonin Jordan Hallissa 12.11. Civic Symphony Orchestra of Bostonin kutsusta.

Lipputiedustelut: 508-368-8101.

★

Artful Crafts III, 75 käsityöläisen töistä koottu näyttely, on esillä marraskuun 19. päivästä tammikuun 7. päivään Fitchburgin taidemuseossa, 185 Elm Street, Fitchburg.

Avajaisvastaanotto museon jäsenille järjestetään 18.11. kello 7 illalla.

Näyttelyssä on esillä monenlaisia käyttö- ja koriste-esineitä, jotka ilmentävät käsityöläisten taitoa ja mielikuvitusta.

Laadukkaiden töiden materiaaleina on käytetty vahaa, kuitua, lasia, puuta ja metallia. Toiset ovat traditionaalisia, toiset puolestaan leikkisiä ja kujeellisiakin. Kaikki esineet ovat myytävänä.

"Alunperin käsityöt tehtiin jokapäiväiseen tarpeeseen. Teollistuminen kuitenkin poisti tämän tehtävän. Nykyisin jatkuu seuraavalla sivulla

Bethel-Seurakunta

Suomenkielinen radiohartaustaus Hyvät Uutiset lähetetään joka sunnuntaiaamu asemalta WEIM 1280 Fitchburg, klo 8:45 aam.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 ip. Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan pastorina toimii Taimo Majalahti, puh. 345-4264.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St. Lähetysseurakunta

Sunnuntaina klo 8:30 aam. radiohartaustaus New Life asemalta 1280 Fitchburg. Jumalanpalvelus klo 9:30 aam. Pastori George L. Cory saarnaa. Klo 10:30 kahvi- ja mehua tarjoilu. Klo 10:45 aam. pyhäkoulu kaikenikäisille.

Tiistaina klo 7:00 ill. aikuisten kuoroharjoitus. Klo 7:30 viikkoillan hartaustilaisuus.

Messiah Luterilainen seurakunta

Sunnuntaina, marrask. 12 p. klo 9:00 aam. rukous. Samaan aikaan nuorten kuoro harjoittelee. Klo 9:15 sunnuntaikoulu ja aikuisten Raamattutunti (lastenhoito järjestetty). Klo 9:30 korkeakoululaisten Raamattutunti. Klo 10:30 englanninkielinen jumalanpalvelus. Klo 6:00 ill. kirkkoneuvosto kokoontuu.

Tiistaina, marrask. 14 p. klo 7:00 ill. suomalainen naiskuoro kokoontuu.

Lauantaina, marrask. 18 p. klo 7:30 illalla Kahvila.

Hymyä huuleen

Laihialla on keksitty hapla tapa suuhygienian hoitamiseksi. Siellä puhutaan suu puhtaaksi.

Tanssit

Saiman Puistossa

Lauantaina
Marrask. 11, 1989
klo 8 - 12 yöllä

V. Honkala soittaa

Kaikki tervetulleita!
Finnish-American Club of Saima

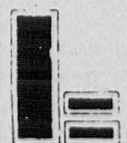
Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN

AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminister, MA
Puh. 874-5323
Glenn E. Niinimäki
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

Muovit talteen McDonald'silla

Yli 100 New Englandin McDonalds-ravintolaa on aloittanut kokeilun muovisten ruokapakkausten uudelleenkierrättämiseksi.

Asiakkaita pyydetään lajittelemaan muoviset rasiat eri roskasäiliöihin kuin ruokajätteet ja paperit.

Muovijäte toimitetaan tehtäseen, missä siitä valmistetaan raaka-ainetta uusiin tuotteisiin.

McDonalds käyttää uusio-
muovia jo tarjottimien valmistamiseen, ja suunnittelee materiaalin käyttämistä myös annosrasioissa.

Ensi vuoden alkuun mennessä odotetaan sadan McDonald'sin osallistuvan kokeiluun, ja myös muutamat Kentucky Fried Chicken -ravintola ovat lähteneet mukaan luontoa säästävään uudelleen kierrätykseen.

Suomen uutisia

Tampella osti kattilayhtiön Yhdysvalloista

Tampella osti yhdysvaltalaisen Dorr-Oliver Ventures Incorporated -yhtymän kattilanvalmistusdivisioonan.

Yksikkö on toiminut tähän asti Dorr-Oliver Keelerin nimellä, ja se jatkaa toimintaansa Tampella voimateollisuuden alaisena tytäryhtiönä nimellä Tampella Keeler, Inc.

Dorr-Oliver Keeler valmistaa energian tuotantoon käytettäviä ns. kiertopetiteknikalla toimivia voimakattiloita. Yksilön liikevaihto on runsaat 200 miljoonaa markkaa (n. 50 miljoonaa dollaria). Sillä on toimintaa Pennsylvanian ja Connecticutin osavaltioissa.

Tampellan voimateollisuudella on entuudestaan Yhdysvalloissa tytäryhtiö Tampella Power Machinery Inc., joka toimii Atlantassa.

Asunnot halventuneet

Asuntojen hinnat ovat alkaneet laskea ylikuumenuneella pääkaupunkiseudulla.

Heinä-syyskuussa hinnat ovat laskeneet useita satoja ja jopa tuhat markkaa neliöltä. Joillakin seuduilla lasku on ollut jopa kymmenen prosenttia.

Kaikille hintojen lasku ei ole ollut iloinen asia, esimerkiksi niille, jotka viime keväänä ostivat huippuhintaisen asunnon eivätkä ole saaneet vanhaa asuntoaan vielä myydyksi.

Keskustajohtaja moitti Kekosta

Suomen keskustan varapuheenjohtaja Olli Rehn otti kantaa presidentti Urho Kekosen valtapolitiikkaan.

Rehnin mielestä Kekosen asema sisäpolitiikassa oli liian vahva ja valta vahvistui jopa niin paljon, ettei se enää ollut demokratian kannalta hyväksyttävää.

Esimerkiksi tästä olivat "siallisesti ottaen vähemmän tarpeelliset" eduskunnan ha-
jotukset vuosina 1972 ja 1975 sekä valinta presidentiksi poikkeuslailla vuonna 1974.

Rehnin mukaan Kekosen keskitettyyn valtakäyttöön ja liian suoranuottiseen johtajuuteen nojaava kovin valtiokeskeinen politiikkakäsitys joutaa romukoppaan.

Kylmyysennätys Espoossa

Espoon Otaniemessä Teknillisen korkeakoulun kylmälaboratoriossa on mitattu uusi kylmyyden maailmanennätys.

Uusi ennätys on 2 nanokelvinin eli kahden miljardiosan päässä absoluuttisesta nollapisteestä, -273,15 asteesta.

Entinen ennätys alitettiin 15-kertaisesti. Tuloksella uskotaan olevan merkitystä kansainväliselle kylmäfysiikan tutkimukselle.

ARLINGTON, MA - Taitelija/runoilija **Marlene Ekola Gerberick** toimi Finlandia Foundationin Bostonin jaoston lokakuun kokouksen puhujana suurella menestyksellä. Michiganin suomalaisseuduilla syntynyt ja kasvanut Gerberick on asunut suurimman osan aikuiselämästään New York Cityn alueella ennen kuin muutti kolmisen vuotta sitten Bath, Maineeseen.

Gerberick tunnetaan sekä graafisesta taiteestaan että viime vuosina syntyneestä runoudesta, jota hän luki Finlandia Foundationin kokouksen yleisölle. Runot ovat saaneet voimansa Gerberickin isänpuoleisesta isoäidistä Taava Miina Kallioniemi Ekolasta, joka on "jäänyt pysyvästi kummittelemaan poikansa tytärtä" vielä vuosikymmeniä kuolemansa jälkeen.

Gerberickin runot tuskin jättivät ketään kuulijaa kylmäksi, monet liikuttuivat kyyneliin asti. - Kuvassa Gerberick omistuskirjoittamassa kirjaansa ihailijalleen Kim Aallolle.

M. Ekola Gerberickin runokirja "Taava Miina" on saatavissa Raivaajan kirjakaupasta hintaan \$10.00. Massan asukkailla peritään \$.50 liikevaihtoveroa. Jos tilaatte kirjan postitse, muistakaa liittää mukaan \$2.00 postituskuluja varten.

UUTISPALOJA ... jatkoa edelliseltä

"käsityö" on jotakin, mikä tehdään koristeeksi, ja siinä nä-

kyy tekijän kädenjäljen lisäksi hänen sielunsa," sanoo museon hoitaja Ursula Pitman.

Lasi on esillä sekä käyttö- että koriste-esineissä; lasiasioissa ja lasikoruissa. Puuta on käytetty huonekaluissa, kulhoissa ja korurasioissa.

Eriyisen mielenkiintoisia ovat veistokset, joita on tehty lukuisista eri materiaaleista: Liz Fletcher käyttää maalattua ja lasitettua vahaa, Frederick Burrington puuta ja Robert Markey hitsattua terästä.

Näyttelystä löytyy myös aina suosittuja käsin tehtyjä koruja: kultaisia ja hopeisia kaulaketteja, rintaneuloja, korvakoruja ja rannerenkaita. Jotkut koruista ovat lähes pieniä veistoksia.

Esillä on muun muassa Judith Shorrin hopeinen, ruskein obsidiaani-helmin ja pyöreäin kivin koristeltu kaulakoru, sekä joitakin hänen epätavallisemmista töistään.

Artful Crafts III on näyttely, joka ihastuttaa jokaista käsin tehdyistä esineistä kiinnostunutta. Vierailijat voivat itse todeta käsityöiden kehityksen 1980-luvulla. Toisen maailmansodan jälkeen mikään taidesuunta maassamme ei ole laajentunut yhtä nopeasti.

Fitchburgin taidemuseon rahoitus tulee osittain Massachusettsin Arts and Humanities -neuvostolta. Museo on avoinna tiistaista sunnuntaihin 1 - 5. Maanantaisin ja pyhäpäivinä se on suljettu. Pääsymaksu 2 dollaria, jäsenet ja opiskelijat ilmaiseksi.

Pamela Pieropanin sinivalkoinen kalalautanen.

EXPERIENCE THE DIFFERENCE HUHTALA OIL CO. MAIN STREET, EAST TEMPLETON

- LOCALLY OWNED
- OUR THIRD GENERATION
- 7 OIL DELIVERY TRUCKS
- 13 LICENSED TECHNICIANS
- 24 HOUR BURNER SERVICE
- 43 YEARS OF DEPENDABILITY
- AUTOMATIC OR CALL IN SERVICE
- NEW CUSTOMERS ALWAYS WELCOME

FUEL OIL

LOW COMPETITIVE PRICES
VOLUME DISCOUNTS

CASH ON DELIVERY
or within 10 Days
with established credit
MINIMUM 150 GALLONS

CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittotiloja uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Suomen uutisia

Helsinki sai
EM-kisat 1994

Helsinki järjestää yleisurheilun EM-kilpailut vuonna 1994. Asiasta päätettiin lokakuun lopulla Euroopan yleisurheiluliiton kongressissa Amsterdamissa. Helsingin vastaehdokkaana oli Unkarin pääkaupunki Budapest.

Helsinki sai kisat yksimielisen päätöksen jälkeen, sillä Budapest veti oman ehdotuksensa pois.

Kisat myönnettiin Helsingille kättentaputuksin. Suomalaisen esityksen jälkeen Budapestin puolesta puhujat luopuivat suosiolla ehdokkuudesta, eikä asiasta tarvinnut äänestää. Oman esittelyvuoronsa yhteydessä unkarilaiset kuitenkin toivoivat, että heidän hakemuksensa jäisi voimaan vuoden 1998 kisoja ajatellen.

Suomen urheiluliiton puheenjohtaja Tapani Ilkka piti erittäin merkittävänä kisojen saamista.

- Kisojen myöntäminen Helsingille on erittäin tärkeää nuorille urheilijoillemme. Meillä on kaksi vahvaa joukkuetta ja heillä on mainiosti neljä vuotta aikaa kehittyä.

- Kisaisännöys on myös tärkeää laajalle tuomarikunnallemme. Suomessa on laajasti koulutettu ja todella pätevä tuomarikunta, jolle kisat ovat eräänlainen kohokohta, Ilkka iloitsi.

Kongressin aikana useamassa yhteydessä Suomelle

asetettiin selkeitä tavoitteita. Uudet linjat on luotava 1990-luvun yleisurheilulle. Kisaisännän on tuotava tuoretta ilmettä kilpailuihin ja Euroopan urheilutase on saatava nuosemaan yhä enemmän.

Myönteiset kokemukset Helsingin MM-kilpailuista vuonna 1983 olivat yhtenä taustatukena. Kun hakemus jätettiin kaksi vuotta sitten, monet ehdokkuutta ajatelleet kaupungit vetäytyivät jo tuoloin kuultuaan Helsingin anomuksesta.

- Vuoden 1983 MM-kisoista oli varmasti hyötyä. Suomi tunnetaan vahvana ja luotettavana kisajärjestäjänä, joten lop-

pujen lopuksi kisat oli helppo saada, Ilkka sanoi.

Valinta ei ollut yllätys paikalla olleelle suomalaisdelegaatiolle, sillä jo viikon alussa SUL varasi tilat lauantai-illan EM-juhlaa varten.

- Tiesimme etukäteen, että Unkari on mukana lähinnä varmistelemassa itselleen seuraavia kisoja. Mutta koska ei kannata nuolaista ennen kuin tipahtaa, muistutti SUL:N pääsihteeri Jouko Purontakanen.

- Olimme panostaneet kisojen saamiseen rajusti. Jos olisimme nyt jääneet nuolemaan näppejämme, olisi se ollut melkoinen pettymys.

Pikku-uutisia

Salolainen
Kiinaan

Ulkomaankauppaministeri Pertti Salolainen aikoo matkustaa tässä kuussa viralliselle vierailulle Kiinaan.

Salolainen on ensimmäinen länsimainen ministeri, joka matkustaa Kiinaan kesäkuun alun tapahtumien jälkeen. Matkaa on Pekingin diplomaattipiireissä jonkin verran ihmetelty.

Salolaisen vierailu liittyy Pekingissä olevaan messutapahtumaan.

Helsinki
täystyöllistetty

Pääkaupunkiseudun työttömyysprosentti on tällä hetkellä alle kahden, mikä käy-

tännössä merkitsee täystyöllisyyttä.

Esimerkiksi sosiaali-, terveys-, ravitsemus- ja rakennuslalla vallitsee jatkuva pula ammattitaitoisesta työvoimasta.

Pääkaupunkiseudulla asuu noin 5000 työtöntä, samanlaisesti kun avoimia työpaikkoja löytyy yli 20 000.

Poronliha
leipää
halvempaa

Suomen porotalous romahhti viime vuonna, kun suuri määrä ruhoja mätäni leudossa syyssäässä metsään.

Tämä syksy on sopivan koele ja lihan laatu priimaa, mutta poronlihan hinta on niin alhaalla, että leipäkilokin maksaa enemmän.

Suomen uutisia

Rauhanjärjestöt
pudottaisivat
puolustusrahoja

Suomalaiset rauhanjärjestöt ovat aloittaneet kampanjan, jolla tähdätään Suomen puolustusmäärärahojen supistamiseen 10 prosentilla.

Järjestöt ja hankkeen takana oleva toimikunta keräävät vuoden ajan kansalaisaloitteeseen nimiä ja ehdotuksia säästyvien varojen käyttämiseksi.

Tähtäin on vuoden 1991 budjetissa, jonka yhteydessä ratkaistaan todennäköisesti uusien torjuntahävittäjien hankinta ilmavoimille.

Määrärahojen supistamista tavoittelevan toimikunnan o-

hella hankkeessa ovat toiseksi mukana Suomen Rauhanliitto - YK-yhdistys, Rauhanpuolustajat, PAND Taiteilijat rauhan puolesta, Helsingin yliopiston ylioppilaskunta ja Luonto-Liitto.

Järjestöt huomauttavat, että Suomen puolustusmäärärahat ovat kasvaneet reaalisesti yli 60 prosenttia viimeksi kuluneiden 15 vuoden aikana.

Muualla Euroopassa on jo otettu ensimmäiset askeleet aseidenriisunnan tiellä. Useat maat ovat supistaneet puolustusmenojaan, sanotaan ve-

KOP ja SYP
tarkkailuun

yhdysvaltalainen luottokelpoisuutta arvioiva laitos Moody's on asettanut Kansallisosake-Pankin ja Suomen Yhdyspankin tarkkailulistalle.

Tarkkailupäätökseen on kolme syytä: säännöstelyn purkaminen Suomen finanssimarkkinoilla, lisääntynyt kilpailu ja epävarma taloudellinen kehitys.

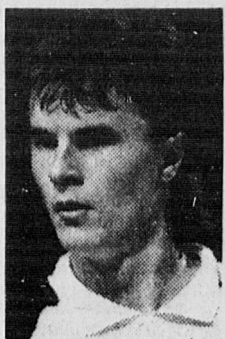
Jos luottokelpoisuus alentuu, on se vakava osoitus kansainvälisten pääomapiirien Suomen talouskehitystä koskevasta huolestumisesta.

Uutta tulkintaa
talvisodasta

Professori Juha Nevakivi arvioi, että uhka Neuvostoliiton joutumisesta kahden rintaman sotaan saattoi ratkaista talvisodan lopputuloksen ja Suomen pelastumisen.

Pelko kahden rintaman sodasta johti siihen, että Neuvostoliitto uskalsi siirtää Suomen rajalla vain 26 divisioonaa talvisodan alussa. Sodan lopussa divisioonaa oli kuitenkin jo kaksinkertainen määrä.

Neuvostoliiton odotettua huonompaan sotamenestykseen vaikutti myös puhdistukset amreijan johdossa.

Veli Paloheimo

Veli Paloheimo
teki suomalaista
tennist historiaa

Mainioon pelivireeseen päässyt Veli Paloheimo teki suomalaista tennishistoriaa Ranskassa: hän voitti kaksi ammattilaisturnausta peräkkäin. Kukaan suomalainen ei ole siihen aiemmin pystynyt.

Brestin turnauksen loppuottelussa Paloheimo kukisti ranskalaisen Oliver Delaitren helposti 6-2, 6-2.

Palkkioksi Paloheimo sai vajaat 45,000 markkaa. (Runsat 10,000 dollaria)

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa
liittääkää vanha osoite mukaan

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero _____

UUSI TILAUS ☐ UUDISTUS ☐

MAKSU \$ _____

USA: 12kk \$20.00, 6kk \$13.00, 3kk \$9.00
Ulkomaille 12kk \$24.00, 6kk \$17.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600
Puh. (508) 343-3822

FINNEXPRESS

**FINNTASTIC GROUP FLIGHTS
FINNAIR SCHEDULED SERVICE**

WEEKLY DEPARTURES - WEEKLY RETURNS

LOWEST AVAILABLE AIRFARES FROM

**NEW YORK \$548 - LOS ANGELES \$648
TORONTO \$648**

RULES AVAILABLE UPON REQUEST

**Money saving tax-free connections
from all other airports in North America
- Business or Pleasure -**

ALL YOUR TRAVEL ANYWHERE IN THE WORLD

FOR RESERVATIONS CONTACT:

TRAVEL SERVICE

40 East 49th Street New York, N.Y. 10017

Telephones:

**212 832-8989 800 223-0567
"PUHUMME SUOMEA"**

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Löyttyjärvi
Devan johtoon

Demokraattisen vaihtoehdon neuvottelukunta valitsi kansanedustaja Marja-Liisa Löyttyjärven Devan uudeksi puheenjohtajaksi. Löyttyjärvi seuraa tehtävässään näyttelijä Kristiina Halkolaa, joka jätti lokakuun alussa työkiireiden vuoksi.

Marja-Liisa Löyttyjärvi luonnehtii itseään ammattipoliitikona "turvalliseksi valinnaksi" Halkolan jälkeen. Hän ei kritisoi edeltäjänsä, toteaa vain "Kristiinan edustaneen poliittisessa kentässämme erilaisista valintoja".

Paitsi turvallinen valinta Löyttyjärvi on myös taistolaisen silta perusteilla olevaan vasemmistoliittoon, sillä hän

Marja-Liisa Löyttyjärvi kuuluu toimintaa suunnittelemaan valtuuskuntaan.

Valtuuskunnan tehtävä on valmistella ensi huhtikuun lopussa pidettävä uuden vasemmistopuolueen perustamiskokous.

Taistolaiset ovat vastustaneet vasemmistoliittoa, koska sen persutaminen edellyttäisi Skp:n toiminnan lopettamista.

Viipuri vapaakauppa-alueeksi

Viipurin vapaakauppa-alueita ryhdytään suunnittelemaan suomalais-neuvostoliittolaisena yhteistyönä. Viipurista kaavailaan idän ja lännen välisen kaupan ja tieteellisen yhteistyön keskusta.

Vapaakauppa-alueen suunnittelua ja toteuttamista ohjaamaan on tarkoitus perustaa yhteistyöyhtiö. Aiempää kirjaa yhteistyöyhtiön perustamisesta allekirjoitettiin äskettäin Turussa.

Viipurin kaupungin puoluekomitean ensimmäinen sihteeriksi

teeri Viktor Sijahtov sanoo tavoitteena olevan saada Viipurista kansainvälisiä yrityksiä houkutteleva erityiskauppa-alue. Sitä varten on kaavailtu mm. kevennettyä verotusta, joustavampia tullimääräyksiä sekä helpotuksia viisumimääräyksiin.

Sijahtovin mukaan koko hankkeen tarkoituksena on nostaa neuvostoliittolaisten elintaso, houkutella Viipuriin korkean teknologian yrityksiä ja lisätä turismia.

Finnair lisää
yhteistyötä

Finnair on allekirjoittanut yhteistyösopimuksen Pohjoismaiden lentoyhtiö SAS:n ja Sveitsin lentoyhtiö Swissairin kanssa.

Suurin vaikutus sopimuksella on Suomen sekä kolmen muun pohjoismaan välisessä lentoliikenteessä. Lentovuoroja lisätään mm. Helsingin ja Tukholman välillä sekä eräiden muiden kaupunkien välillä.

Huolimatta sopimuksesta lentoyhtiöiden itsenäisyys säilyy.

Johtopaikat yhä miesten

Korkea koulutus ei takaa naisille tasa-arvoa työmarkkinoilla. Opetusministeriön selvityksen mukaan miehet valtaavat edelleen johtopaikat ja tienaavat naisia enemmän.

Korkeakoulututkinnon suorittaneista miehistä työskenteli vuonna 1985 alemmissa toimihenkilötehtävissä 6, ja naisista 15 prosenttia.

Korkeakouluopiskelijoista

on nykyisin yli puolet naisia, mutta työmarkkinoilla naiset joutuvat miehiä useammin tyytymään koulutustaan vastaamattomiin tehtäviin.

Naisten heikommalla lähtökohdalla ilmenevät esimerkiksi siten, että naiset menestyvät miehiä huonommin niissä lääneissä, joissa tutkinnon suorittaneille on vähiten työpaikkoja tarjolla.

Mattilalla vilppejä Valmetissa

Ministeri Olavi J. Mattilalla näyttää olleen eräitä epäselvyyksiä toimiessaan Valmet Oy:n pääjohtajana.

Epäilykset olisivat johtaneet poliisitutkintaan, ellei silloinen oikeuskansleri Kai Korte olisi katsonut niitä aiheettomiksi.

Mattilan on epäilty siirtäneen Valmetin varoja jopa omalle tililleen Sveitsiin. Mattila oli pääjohtajakautenaan nostanut usein suuriakin summia yhtiön kassasta antamatta

mitään kuittia tilalle.

Olavi J. Mattila kesti useita vieraitaan, esimerkiksi vuonna 1981 Mattilalla oli 124 tilaisuutta, jossa hän oli isäntänä ja kuluja kertyi tuolloin 204,000 markkaa. Vain harvassa tapauksessa Mattila antoi selvityksen kuluista.

Lisäksi Mattilalla oli useita vuosia henkilökohtainen henkivartija, joka oli poliisi.

Mattilan perheellä oli käytössään useita yhtiön työsuhdeautoja, esimerkiksi vuonna 1982 kaikkiaan kahdeksan autoa.

Ulkomaalaiset
puoluetoimintaan

Hallitus on jättänyt eduskunnalle esityksen, jonka mukaan Suomessa asuvat ulkomaalaiset saavat oikeuden kuulua puolueisiin, kokoontua vapaasti ja julkaista painokirjoituksia.

Esityksen mukaan ulkomaalaiset, joille on myönnetty kotipaikka Suomessa saivat nämä oikeudet.

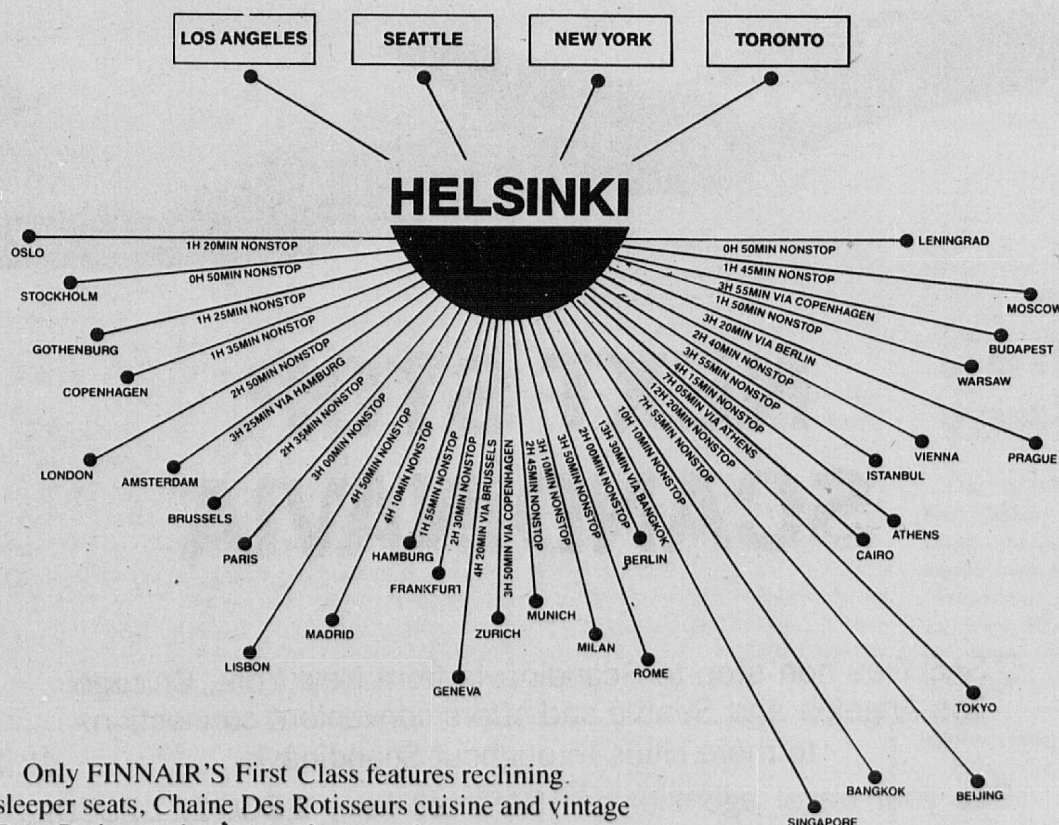
Reilu vero
rasvaiselle
ruoalle

Valtion ravitsemusneuvottelukunta ja sepelvaltimotautikomitea haluaisivat valtion asettavan roiman veron ruoille, jotka sisältävät runsaasti rasvoja.

Lisäksi vähärasvainen, soke-riton ja muutenkin terveellinen ruoka haluttaisiin saada entistä kilpailukykyisemmäksi verotusta keventämällä.

Sepelvaltimotautiin kuolleiden määrä on viime vuosikymmeninä selvästi laskenut, mutta siitä huolimatta suomalaisen miehen mahdollisuus sairastua tautiin on kaksinkertainen ruotsalaiseen ja kymmenkertainen japanilaiseen miehen riskiin verrattuna.

Syynä ovat alkoholi, tupakka, lihavuus ja veren kolesteroli.

ONLY FINNAIR COVERS THE WORLD
AND ALL FINLAND, TOO.

Only FINNAIR'S First Class features reclining sleeper seats, Chaine Des Rotisseurs cuisine and vintage Dom Perignon champagne for your pleasure.

Only FINNAIR'S Executive Class offers a separate section of unique chaise-chairs with footrests and extra leg room... plus three dinner choices!

Only FINNAIR'S First and Executive Class passengers connecting to another FINNAIR flight in Helsinki get a free sauna or overnight stay with dinner, too.

For more information, contact FINNAIR, Toll Free 800-950-5000; In New York City 212-889-7070. For Cargo or FINNFAST Small Parcel Service, contact FINNAIR Cargo Nationwide, Toll Free 800-221-4300.

Marmorisia ja graniittisia
hautakiviä
BOSLTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvalmistetta sitten 1930
Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskuslämmityslaitteita, Nippa Wild-fire Campstoves, saunakiukaita ja saunan tarpeita.

Nopea toimitus
Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906)827-3906
Jälleen myyjä halutaan

Maailman tapahtumia

MAAILMAN ERI KULMILTA

Öljyä Gotlannin edustalta

Öljynporaukset Gotlannin edustalla Ruotsissa ovat viime aikoina tuottaneet lupauksia tuloksia. Uuden Rutefältin porausalueen on todettu sisältävän niin paljon öljyä, että tuotantoa on mahdollista lisätä merkittävästi.

Grauten Oil Ab:n mukaan öljyesiintymä saattaa olla suurimpia, mitä Itämeren alueelta on tähän mennessä löydetty. Yhtiö aloitti poraukset Rutefältin öljykentällä toukokuussa. Yhdeksästä porausreistä viidestä on löytynyt öljyä.

Gotlannin edustalta etsitään öljyä kolmen öljy-yhtiön voimin.

Lockerbien pommi ehkä Maltasta

Pommi, joka räjäytti viime joulukuussa Pan Am -lentoyhtiön matkustajakoneen Lockerbien kaupungin yllä Skotlannissa, oli alun perin lähtöisin Maltasta, kirjoitti englantilainen Sunday Times -lehti viime viikon sunnuntaina.

Lehden tietojen mukaan pommi kulkeutui Air Malta -lentoyhtiön lennolla Frankfurtiin, jossa se siirrettiin Pan Amin koneeseen.

Frankfurtista New Yorkiin matkalla ollut Pam Amin kone räjähti Lockerbien yllä. 270 ihmistä kuoli.

Sunday Timesin mukaan rikostutkijat kuulustelevat parhaillaan lentokenttähenkilökuntaa Maltassa.

Kymmenet puolalaiset haluavat Itä-Saksaan

Kymmenet Szczecinien kaupungin lähistöllä Łuoteis-Puolassa asuvat puolalaiset ovat hakeneet elokuusta saakka muuttolupia Itä-Saksaan, kertoi Puolan virallinen uutistomisto PAP äskettäin.

Toimiston mukaan puolalaiset ovat jonottaneet maahanmuuttokaavakkeita Itä-Saksan Szczecinissä olevassa pääkonsulaatissa.

Itä-Saksan pääkonsuli Heinz Hanisch sanoo PAP:n mukaan, että muuttohalukkaat ovat pääosin nuoria ammattitaitoisia työläisiä tai älymystön edustajia, joita kiinnostavat Itä-Saksassa tarjolla olevat työpaikat ja asunnot.

JOHANNESBURG, E-Afrikan - Kansainväliset kustantajat taistelevat Etelä-Afrikan mustien johtajan Nelson Mandelan muistelmista, johannesburgilainen lehti väitti äskettäin.

Myös aiemmin lokakuussa pidetyillä Frankfurtin kirjamesuilla kiersi huhu, että Mandelan vankilassa salaa kirjoittama ja tiukasta valvonnasta huolimatta muurien ulkopuolelle salakuljetettu teos olisi kaupan miljoonasta dollarista.

Nelson Mandela

Kustantajien mukaan kysymyksessä on vuorenvarma bestseller.

The Johannesburg Sunday Timesin mukaan Mandelan lakimies Ismail Ayob olisi jo käynyt keskusteluja lontoolaisen Penguin Books -kustantamon kanssa.

Mandelan kanssa Kapkaupungin edustan Robben-saaren vankilassa istuneen Ahmed Kathradan mukaan Mandela kirjoitti muistelmansa kymmenen vuotta sitten ja kät-

ki käsikirjoituksen tarkoin var-tioidun vankilan puutarhaan.

"Vartijat löysivät kätkön myöhemmin, mutta meidän onnistui siihen mennessä salakuljettaa käsikirjoitus saarelta olosuhteissa, joita en kernaasti paljastaisi", Ahmed Kathrada kertoi.

Kathrada on yksi niistä seitsemästä Afrikan kansalliskongressin ANC:n johtavista jäsenistä, jotka Etelä-Afrikan presidentti F.W. de Klerk vapautti kolmisen viikkoa sitten.

Ruplan devalvointi johti hamstraukseen

MOSKOVA - Ilmoitus ruplan devalvoinnista kymmenenteen osaan entisestä arvostaan on ajanut moskovalaiset mahtavaan kulutusjuhlaan.

"Minä en välitä mitä ostan, kunhan pääsen eroon näistä", sanoo Tamara Khokhovaksi esittäytyvä nainen vilauttaen nankalaukkuun piilotettuja, kuminauhalla yhteen kiedottuja ruplatukkuja.

Neuvostoliiton hallitus myönsi sen, minkä mustanpörssin rahanvaihtajat, turhau-

tuneet kuluttajat ja hämmästyneet turistit ovat pitkään tienneet: rupla ei ole virallisen 1.62 dollarin vaihtokurssinsa arvoinen. Hallituksen äskettäinen päätös laskea ruplan vaihtoarvo 16 centtiin on ensi askel ruplan muuttamiseksi länsirahaan vaihdettavaksi valuutaksi.

Ryntäys ei suuntaudu vain jalokiviliikkeisiin. Osan ruplistaan moskovalaiset törssäyät mattoihin, antiikkiin, televisioihin, kesämökkeihin, harvina-

siin kirjoihin, kolikko- ja posti-merkkikokoelmiin, jopa fileelihaan. Ylellisyyssesineitä, joihin aiemmin oli varaa vain rikkaimmilla, hamstraavat nyt myös työläiset, opettajat ja pikkuvirkamiehet.

"Neuvostoliittolaisilla on nyt käteistä. Pankkitileille talletettujen yli 300 miljoonan lisäksi miljardeja ruplia on säilytetty sukanvarsissa ja pikkuleipätölkeissä", sanoo taloustieteilijä P. Shmelev Vetsernaja Moskva -lehdessä.

Etelä-Afrikassa historiallinen mielenosoitus

Etelä-Afrikan mustat järjestivät edellissunnuntaina Sowetossa yhden maan historian suurimmista joukkokokouksista.

Kokouksella oli hallituksen laillinen lupa, koska se oli virallisesti tervetuliaistilaisuus tässä kuussa vapautetuille kahdeksalle poliittiselle vangille.

Joukkokokouksesta muodostui kuitenkin selvä kielten Afrikan kansalliskongressin ANC:n mielenosoitus.

NEXT STOP, SCANDINAVIA

SAS flies non stop to Scandinavia from New York, Chicago, Los Angeles and Seattle and offers convenient connections to more cities throughout Scandinavia.

See your travel agent or call SAS, toll free, 1-800-221-2350.

Make your next stop Scandinavia, with SAS.

SAS
SCANDINAVIAN AIRLINES